

Established in 1915 • 85-ieji leidimo metai

SEIMO RINKIMAMS ARTĖJANT

(Pabaiga. Pradžią – 32 nr.)

Belieka paklausti, kodėl tuo "vėju" iki šiol į valstybės bures nepūtė, kodėl po ketverių valdymo metų prireikė "naujo vėjo"? Galėtų bent dabar žodžių pavėjui nebemėtyti. Derėtų suvokti, kokia atsakomybė tenka už visų dešiniųjų jėgų sukompromitavimą. Stipraus, gaivaus vėjo reikia tam, kad Seimas būtų išvėdintas nuo "karšinių" (jais vadiname ne garbaus amžiaus sulaukusius, o jau nebe pirmą kadenciją tuose rūmuose sėdinčius, bet nieko reikšmingo Lietuvos labui nenuveikusius). Reikia išvėdinti Seimą nuo intrigų ir korupcijos, nuo politikieriškų tauškalų, garsių, bet neįvykdomų pažadų žarstymo, nuo nesiskaitymo su tautos interesais.

"Žuvis genda nuo galvos". Jei Lietuva vadinama parlamentine respublika, tai Seimas yra aukščiausioji jos institucija. Deja, kad toji "galva" jau smarkiai apgedusi, rodo ir šiomis dienomis ten įnirtingai vykstanti diskusija apie tai, kokio dydžio "išeitines pašalpas" reikėtų išmokėti tiems parlamentarams, kurie nebekandidatuos arba nebebus išrinkti. Apie kokias pašalpas iš viso galima kalbėti, esant tokiai tragiškai valstybės finansinei padėčiai? Juk Seimo nariai kas mėnesį gavo solidžius atlyginimus. Kodėl jiems dar ir pašalpų prireikė? Tačiau Seime jau mąstoma apie tai, kiek milijonų litų reikės šioms pašalpoms išmokėti, iš kokio, dar likusio "rezervo" juos reikės išsemti. Ką apie tokias "galvas" turi galvoti eiliniai

Jonas Jasaitis
valstybės piliečiai, o ypač tie, kurie jau daugiau kaip metai išvis nebegauna atlyginimo?

Tyčiojimas iš savęs

Atidžiai analizuojant nuo pat nepriklausomybės atkūrimo iki šiol dirbusių Lietuvos vyriausybių veiklą, išryškėja vienas bendras buožas – vienadieniškumas. Nė vienoje iš jų nebuvo pabrėžtas svarbiausias – tautos ugdymo – uždavinys. O juk Atgimimas prasidėjo, siekiant vienintelio tikslo – atkurti tautos laisvę, atkurti valstybę, kaip svarbiausią sąlygą tautos saviraiškai. Kiekviena valstybė, stiprinanti savo ūkį, visada skiria didžiausią dėmesį patriotizmo, atsidavimo savo šaliai skatinimui, visų jos piliečių susitelkimui. Žmonės skatinami didžiuliais savo valstybe. O ar buvo apie tai pagalvota Lietuvoje? Juk net iš žodžių "patriotizmas", "tautiškumas", "idealizmas" jau tiek išsityčiota, kaip tikriausia nė vienoje kitoje pasaulio valstybėje. Šioms sąvokoms pasistengta suteikti labiausiai neigiamą atspalvį, sutapatinti jas su kažkokiu visai atgyvenusiu archaiškumu, užsidarymu nuo pasaulio, net fanatizmu. Patriotas vaizduojamas, kaip siauros mąstysenos rėksnys, nusenęs, nesuvokiantis net to, kodėl jis rėkauja. Tautiškumui bandoma prikišti tariamą neapykantą kitataučiams, nesugebėjimą sugyventi su kaimynais, užsisklendimą kažkokios persenusios elgsenos rate. Apie idealizmą geriausiu atveju rašoma, kaip apie lyg ir neblogą dalyką, bet jau

kadaise išnykusį iš dabartinio pasaulio. Neseniai spaudoje buvo cituojamas pokalbis su atsakingas pareigas einančia jauna moterimi. Ji be jokio drovėjimosi (bent taip perteikia to straipsnio autorius) įrodinėjo, kad idealizmas būdingas tik jos tėvų ar net senelių kartai. "Aš nesu idealiste", – tiesmukiškai kerta pareigūnė, čia pat pabrėždama "šiuolaikinio žmogaus praktiškumą", kuris, anot jos, su idealizmu nebesuderinamas.

Tai kokią tautos žmogų, kokią pilietį išvaizdavo tokie vadovai? Bejausmį gruobuonį, egoistą, visiškai neturintį jokių aukštesnių siekių? Ar ne iš tokios pozicijos išplaukė patologiška neapykanta Ministrui – akademikui Zigmui Zinkevičiui, kai laikraščiai klykė, kad jis noris jaunimą "davatkomis paversti"?

Lietuvoje dabar ypač reklamuojami absurdo rekordai: kas vienu mauku išgers daugiau alaus, kas ilgiausiai be perstojo bučiuosis, kas tris paras be jokio poilsio vadovaus televizijos programai... Tokius, atsiprašant, idiotizmo rekordus įrašinėja į knygas, išreklamuoja žinių agentūrų pranešimuose, išaukština matomiausiose laikraščių vietose. Tenka į tokių "rekordų" knygas įrašyti ir bene ilgiausiai trunkantį tyčiojimąsi iš savo tautos dvasios.

Kliūtys tautinių jėgų vienijimosi kelyje

Skaudžiausia, kad šiuo laikotarpiu nepajėgė susitelkti jėgos, nesusitepusios korupcijos purvu. Iki šiol nesutelktos tautos intelektualio-

GRAŽI APPLE DRAUGIJOS SUKAKTIS

Švenčiant APPLE dešimtmetį Vilniuje, Pedagogų profesinės raidos centro kieme. Obelaitę sodina Walter ir Jane Serbent. Ritonės Rudaitienės nuotr.

sios pajėgos: mokslininkai ir menininkai, išradingi gamybininkai, dori, gabūs verslininkai ir ūkininkai, patriotiškai nusiteikęs jaunimas ir darbštūs jų mokytojai. Tokių jėgų, nepaisant nesiliaujančių bandymų jas išjuokti ir sunaikinti, Lietuvoje tikrai yra. Tačiau iki šiol neišnaudota galimybė tvirtai pasipriešinti žuoliam savanaudiškumui ir populizmui, pavojingam žaidimui Lietuvos valstybės likimu. Nepasistengta tuščiam beidėjiškumui priešpastatyti tvirtą, daugelio valstybių praktikoje patikrintą tautinę, pilietinę ideologiją. Nepavyko atsikratyti rėksniais ir intrigų pynėjais, lindusiais net į šių jėgų vadovus, tikintis per kitus rinkimus tapti "seimūnais" pagal "partinius sąrašus".

Teko dalyvauti praeitame Lietuvių tautininkų sąjungos suvažiavime. Jo rytinis ir popietinis posėdis skyrėsi, kaip diena nuo nakties. Įdomiausia pirmojo posėdžio dalis buvo ne pilkos pačių tautininkų dviejų "pirmininkų" ataskaitos, o gausių svečių pasisakymai. Kalbėjo beveik visų save tautinėmis laikančių organizacijų vadovai. Ypač apgalvota, nedaugiažodė, bet uždeganti buvo Seimo nario, "Jaunosios Lietuvos" vadovo Stanislovo Buškevičiaus kalba

Visi kalbėjusieji pritarė sumanymui nebedelsiant, tuoj pat susivienyti, įkuriant Tautos sąjungą. Beje, tarp pakviestųjų buvo ir dabar vis liūdniau garsėjantis Mindaugas Murza, bet nesimatė buvusio ilgamečio LTS pirmninko Rimanto Smetonos. Ar jo niekas nepakvietė, ar pats neatėjo? Beje, R. Smetona ir Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos valdybai yra pranešęs, kad nebelaiko savęs tautininku. Gal vėl apsigalvojo?

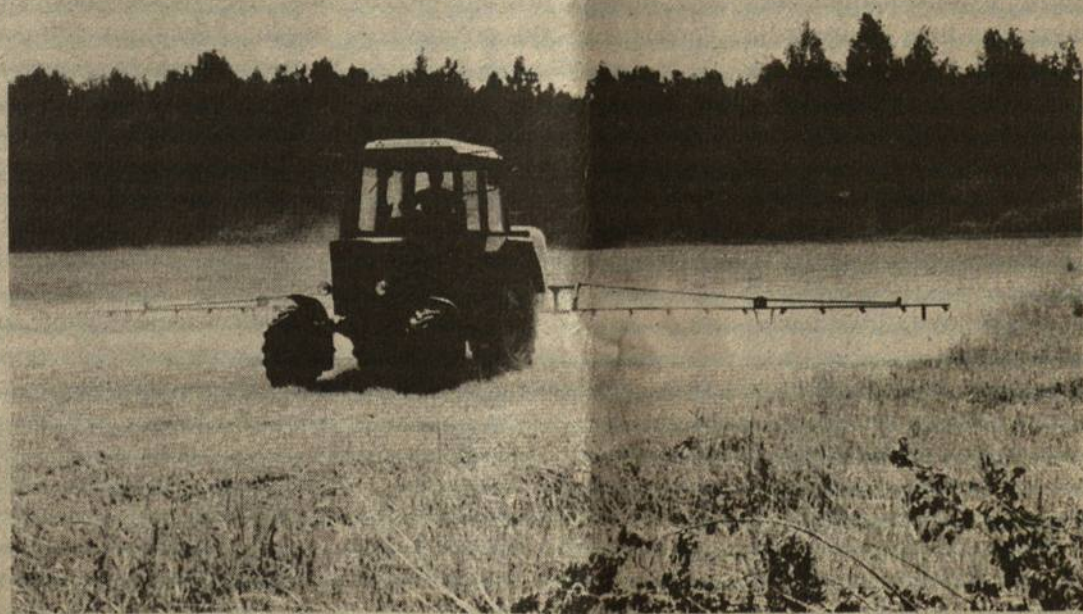
Tuo metu tereikėjo tik numatyti artimiausią kito susitikimo datą ir imtis konkrečių Tautos sąjungos kūrimo darbų. Tačiau to nebuvo padaryta. Kažkas postringavo, kad dabar – nebe tie laikai, kai tautinės jėgos gali tapti populiariomis, ir siūlė įsitvirtinti kažkokiam "mažyčiame valdžios kampelyje".

Niekas neturėtų "daryti tragedijos" iš to, kad pasikeičia politinės partijos vadovai. "Tragedija" vystosi tada, kai nėra atsinaujinimo, nėra naujų veiklos krypčių, kai po rinkimų pamirštami suvažiavimo įpareigojimai. Tautos Sąjungos niekas net nepradėjo kurti, nors politinė situacija buvo tam, kaip reta, palanki.

Kai politinė organizacija vis pastoviai atsiduria paskutinėse vietose pagal popula-

(Nukelta į 4 p.)

AUKSUČIŲ PARODOMAJAME CENTRE

Auksučių centre purškiamos trąšos ant rapsų, iš kurių spaudžiamas aliejus. 2000 metų birželis.

Larry Clement nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **DEŠINIŲJŲ JĖGŲ VIENIJIMASIS.** Dar vieną neformalią rinkimų koaliciją sudarė "Jaunosios Lietuvos", naujųjų tautininkų ir politinių kalinių sąjunga bei Demokratų partija. Rugsėjo 30 d. Vyriausiajai rinkimų komisijai abiejų partijų atstovai įteikė bendrą rinkimų sąrašą ir kitus dokumentus. Sąraše, kuris registruojamas "Jaunosios Lietuvos" vardu, yra 54 kandidatai. Pirmasis įrašytas jaunalietuvių vadovas Stanislovas Buškevičius, antrasis - Lietuvos demokratų partijos pirmininkas Saulius Pečeliūnas. Abu vadovai neabejoja, kad jiems pavyks įveikti 5 proc. barjerą.

• **PAŠALPOS SEIMO NARIAMS.** Centristė Rūta Rutkelytė pasiūlė iš viso nebemokėti išeitinių pašalpų Seimo, Vyriausybės nariams bei kitiems pareigūnams, pasibaigus jų kadencijai. Ji nurodo, kad toks sprendimas leistų sutaupyti apie 10 mln. litų. Krikščionis demokratas Jonas Šimėnas pasiūlė sumažinti pašalpų dydį, o jų atsisakyti tuo atveju, kai buvęs parlamentaras grįžta į ankstesnę darbovietę arba turi teisę gauti socialinio draudimo pensiją. R. Rutkelytės projektą konservatorius J. Razma pavadino populistiniu. Dar griežčiau jį įvertino LDDP atstovas Gediminas Kirkilas. Pagal dabar galiojančią tvarką 10 metų Seime dirbęs narys išeidamas gautų apie 20 tūkst., o 4-erius metus - beveik 9 tūkst. litų.

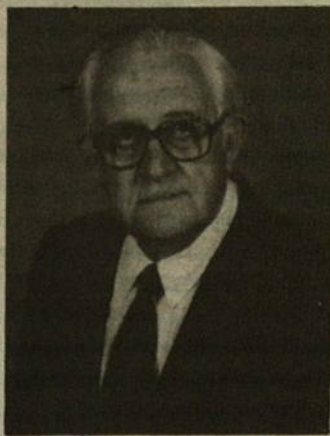
• **SPORTININKŲ IŠLEISTUVĖS.** Rugsėjo 30 d. Prezidentūroje palydėta Lietuvos olimpinė delegacija, išvykstanti į Sidney dalyvauti vasaros olimpinėse žaidynėse. Susitikime su olimpiečiais prezidentas Valdas Adamkus pasidžiaugė, kad sportininkai jau trečią kartą atstovaus atkurta nepriklausomai Lietuvos valstybei ir išreiškė viltį, kad Lietuvos trispalvė plevėsuos tarp nugalėtojų vėliavų. Lietuvos delegacijoje - 62 sportininkai. Olimpinį žaidinių iškilmingoje atidarymo ceremonijoje Lietuvos vėliavą neš 1992 m. Barselonos olimpinio čempionas disko metikas Romas Ubartas. Olimpinės delegacijos vadovas Artūras Poviliūnas sakė, kad būtų didelė nelaimė, jei olimpinio medalio neiškovotų disko metikas Virgilijus Alekna bei Lietuvos dviratininkės. Daug tikimasi iš pasaulio čempiono penkiakovininko Andrejaus Zadneprovskio, porinės dvivietės irklavimo atstovių Birutės Šackickienės ir Kristinos Puplavskajos, baidarininko Alvydo Duonėlos. "Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė privalo kovoti dėl pačių aukščiausių vietų", - sakė delegacijos vadovas.

• **ATKURTI VALDOVŲ RŪMUS.** Atkurti Valdovų rūmus, derinant įvairius finansavimo šaltinius, yra visai realu, o jų nauda valstybei neturėtų niekam kelti abejonių. Tai buvo pabrėžta Valdovų rūmų paramos fondo steigėjų ir valdybos narių spaudos konferencijoje. Šis fondas susikūrė praėjusią savaitę. Tarp jo steigėjų yra žymių mokslininkų, rašytojų, visuomenės veikėjų, dvasininkų, Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovų. Fondo valdybos pirmininku išrinktas Edmundas Kulikauskas. Vilniaus pilys, tarp jų ir Žemutinės pilies Valdovų rūmų liekanos yra svarbiausias Lietuvos nekilnojamojo kultūros paveldo objektas. Valdovų rūmai buvo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinis, administracinis ir kultūrinis centras. Jie nugriauti 18-ojo amžiaus pabaigoje, Rusijai naikinant Lietuvos valstybingumo simbolius.

• **ATKŪRIMO PLANAI.** Atkurti Valdovų rūmus ketinama dviem etapais. Pirmuoju etapu virš atkastų rūmų liekanų siūloma suformuoti erdvę su mikroklimatu, tinkančiu toms liekanoms saugoti. Specialistai įsitikinę, kad šiuos darbus įmanoma atlikti iki 2003 metų. Antruoju etapu reikėtų virš minėtos ervės atkurti rūmų visumos vaizdą. Tai turėtų būti pastatas palengvintomis sienomis, palyginti nebrangus ir greitai pastatomas. Atkurti rūmai tarnautų kultūros, švietimo, turizmo reikmėms, valstybės reprezentacijai bei pasaulio lietuvių tautiškumui palaikyti. Lietuvos tūkstantmečio minėjimo iškilmes galėtų vykti atkurtų rūmų pietiniame korpuse, kur LDK laikais buvusi sosto salė. Arčiausiai katedros buvusiam Vakarų korpuse galėtų įsikurti bažnytinio meno ekspozicija. Šiauriniame korpuse veikė pirmasis profesionalus Lietuvos teatras. Ši tradicija turėtų būti atgaivinta. Atkurtuose Valdovų rūmuose galėtų vykti istorijos pamokos. Kalifornijoje gyvenantis Antanas Mikalajūnas savo lėšomis leidžia Pilių tyrimo centro leidinius. Jo įnašas - dešimtys tūkstančių dolerių.

• **ŠILALĖ.** Šiame krašte yra daug lankytinų vietų. Tai - ir pirmasis muziejus Lietuvoje - Baubliai, jo įkūrėjas Dionizo Poškos kapas, kalbininko Kazimiero Jauniaus, Lietuvą išgarsinusio lakūno Stasio Girėno, Lietuvos Prezidento Aleksandro Stulginskio, kitų žymių žmonių gimtosios sodybos, įdomios architektūros Šilalės, Pozerės, Girdiškės, Kaltinėnų bažnyčios. Turistus patrauktų ir gražūs kraštovaizdžiai - aukščiausias Žemaitijoje Medvėgalio kalnas, Jūros pakrantės, nuostabusis Paršežeris. (Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Artėjant lapkričio mėnesi numatytiems JAV prezidento rinkimams, Amerikoje sustiprėjo kandidatų varžybos. Kaip jau įprasta, spauda ir televizijos stotys seka didžiųjų partijų - respublikonų ir demokratų - kandidatų pareiškimus, aptarinėja jų daromas klaidas ir spėlioja, kuris iš jų laimės. Didžiųjų partijų suvažiavimuose paaiškėjo, kad abi partijos turi priešininkų, kurie sekioja jų kandidatų, važinėjančius po visą šalį, ir bando jiems trukdyti.

Kai kurios politinės grupuotės neturi nei pakankamai lėšų, nei rėmėjų, tačiau iš seno įpratimo rodo šiuos tokius "gyvybės ženklus". Įvyko ir vadinamųjų "libertarų" suvažiavimas. Negaišdami laiko, jie išrinko savo kandidatą į prezidentus tą patį poną Browne, kuris kandidavo ir 1996 m. rinkimuose. Gana aktyvus buvo ir Žaliųjų partijos kandidatas R. Nader. 1996 metais jis užėmė ketvirtąją vietą - po demokratų, respublikonų ir Reformų partijos kandidatų. Už jį balsavo 651,771 rinkėjai. Tai sudarė apie 0.68 proc. visų balsų. Šiomet R. Nader skelbia, kad surinks 15 proc. visų balsų, nes vis daugiau amerikiečių supranta, jog šio kandidato kova prieš pramonės vykdomą žemės teršimą, vartotojų išnaudojimą, nevaržomą pelno siekimą buvo teisinga, kad atėjo laikas pašalinti verslo korporacijas iš valdžios vietų.

Praeituose prezidento

"ŽALIEJI" SIEKIA VALDŽIOS

rinkimuose šalia minėtų didžiųjų politinių partijų, savo kandidatus buvo iškėlusios šios, mažai šalininkų turėjusios partijos: "JAV mokesčių mokėtojų", "Natūraliųjų įstatymų", "Darbininkų pasaulio", "Taikos ir laisvės", "Socialistų darbininkų", "Socialistų", "Socialinės lygybės", "Amerikos", "Žolės šaknų". Lėšas šiai kampanijai eikvojo dar penki "nepartiniai" kandidatai. O Nevada valstijoje į balsavimo lapą buvo įrašytas toks sakiny: "Nė vienas iš minėtų kandidatų".

Filadelfijoje ir Los Angeles įvykusius respublikonų ir demokratų partijų suvažiavimus pasitiko apie 10 tūkst. triukšmadarių, tarp kurių buvo anarchistų grupuotės, sekiojančios didesnius suvažiavimus ir sukeliančios daug rūpesčių tų miestų policijos pajėgoms. Daug žalos padarėta, kai pernai, lapkričio mėnesį Seattle vyko tarptautinis pasaulio prekybos organizacijų suvažiavimas.

Kai kurios grupuotės veikia jau daug metų ("Global Trade Watch", "Global Exchange"), tačiau kitos susikūrė tik pernai. Jos kovoja prieš "globalizaciją", atsilikusią šalių išnaudojimą, prieš viską, kas šiuolaikiška ir patogiu. Tačiau juk net ir patys anarchistai mielai naudoja elektros energiją, televizoriais, švartu vandeniu, tiekiamu į namus, ar moderniomis trumpabangėmis krosnelėmis.

Šiandieninę Vokietijos vyriausybę sudaro socialdemokratų ir Žaliųjų atstovai. Todėl R. Nader yra įsitikinęs, kad "žalieji" ir JAV-ose gali pasiekti tokių pat laimėjimų. Jis yra imigrantų iš Libano sūnus, gimęs Connecticut 1934 m. vasario 27 d. Baigęs Princeton universitetą ir

Harvard teisės studijas, jis tapo vartotojų teisių gynėju. R. Nader skelbia, kad ypač nekenčia didžiųjų tarptautinių verslo organizacijų, kurios nepaiso žmonių teisių. Rašydamas apie automobilių gamybos kompanijas, besivaiškančias didžiulių pelnų jis pabrėžia, kad automobilių saugumas ir pigumas tapo trečiaeiliais dalykais, nes svarbiausias tikslas - pelnas. Jo pasisakymų dėka yra įvesti kai kurie transporto priemonių priežiūros įstatymai. R. Nader kviesdavo reporterius į spaudos konferencijas, nurodydavo didžiųjų verslo bendrovių daromą žalą klimatui, atkreipdamas dėmesį į miestų taršą, juos gaubiančius tirštus nuodingų dujų debesis - smogą.

Žaliųjų kandidatas supranta, kad be milijonų, kuriuos didžiosios verslo bendrovės skiria rinkimams, jis negali nugalėti didžiųjų partijų iškeltų kandidatų. Tačiau rinkimų kampanijos metu jis gali išjudinti daug amerikiečių, skatindamas juos stoti į jo sukurtas organizacijas ir nebeleisti "didžiajam bizniui" teršti ir nuodyti aplinką, išnaudoti žmones, nuo vaikystės "plauti" jų smegenis. R. Nader vadovaujamos partijos viceprezidentė yra puiki kalbėtoja ir rašytoja, Amerikos indėnė Winona LaDuke. Savo pasisakymuose ji ypač puola demokratų partijos kandidatą į prezidentus Al Gore, sakydama, kad jis esąs bailys ir prisitaikėlis. Aštuonerius metus būdamas valdžios viršūnėje, jis net nebandė patobulinti švietimo arba socialinės apsaugos įstatymų. Stebėtojai mano, kad JAV "žalieji" savo kampanijoje daugiausia pakenks demokratų partijos kandidatui.

Keliais sakiniiais

• Čėčėnijos partizanai užpuolė Rusijos kariuomenės kuopą, įkurdintą kaimyninėje Ingušijoje. Nušautas vienas kareivis, keliolika sužeista.

• Izraelio premjeras Ehud Barak pasakė, kad jo vadovaujama partija pasirengusi sudaryti koaliciją su dešiniąja Likud partija ir sukurti "Tautos vienybės" vyriausybę. Tai išgirdęs, Likud partijos vadovas Ariel Sharon pasakė: "Ne, ačiū."

• Rugsėjo 27 d. inauguruos Somalio prezidentas Salad Hassan, laimėjęs rinkimų kampanijoje, kurioje dalyvavo 15 kandidatų. Šioje

ceremonijoje dalyvavo Jemeno, Sudano, Eritrėjos prezidentai ir Etiopijos premjeras.

• Gaisras padarė didelės žalos Maskvos televizijos Ostankino bokštui. Ugnis prasidėjo viršutinėje bokšto, kurio aukštis - 1771 pėdų, dalyje. Gaisre žuvo 4 žmonės, iš kurių trys - gaisrininkai.

• Izraelio kareiviai puolė Hamas arabų veikėjo, teroristo Abu Hanoud slėptuvę. Per susišaudymą žuvo trys izraeliečiai kareiviai. Skelbiama, kad jie galėjo žūti nuo savųjų kulų, t.y. nuo vadinamosios "draugiškos ugnies".

• Prancūzijos policija nustatė, jog Marokas tapo svarbiausiu kanapių, naudojamų hašišo gamybai, auginimo rajonu. Kanapės augina dykumų klajokliai beduinai tik jiems žinomuose kalnų tarpeliuose. Pernai Marokas eksportavo apie 2000 tonų hašišo.

• Šiaurinėje Airijoje, paskelbus amnestiją, iš kalėjimo paleisti politiniai kaliniai. Vienas protestantų aktyvistas, pravardžiuojamas "pasiutusių šunimi", vėl buvo suimtas, nes atsisakė paklusti katalikų ir protestantų administracijai. (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year—\$35.00, first class—\$58. • Single copy—70 cents. Air mail overseas—\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pirmą klase — \$58. Oro paštu į užsienį metams — \$110.00. • Atskiro numerio kaina — 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiais ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

Juozas Žygas

Būtų klaidinga džiaugtis apvogimu ir tai laikyti Tautos švente, nes niekas nesididžiuoja tuo, kad buvo apvogtas ir tokio įvykio nešvenčia. Juo labiau, kad tai įvyko ir dėl lietuvių žioplumo. Vainiką Vytautui buvo pažadėjęs Šventosios Romos imperijos imperatorius Zigmantas.

Yra tekę viename iš minėjimų girdėti tokį teiginį: "Tik išivaizduokime: vainikas buvo net iš Romos siunčiamas..." Reikėtų žinoti, kad Šventosios Romos imperiją su Romos miestu siejo tik vardas. Tai buvo vokiška valstybė. Tarp vokiečių valdovų ir popiežiaus vyko varžybos dėl pirmavimo. Ir nors Romos galybė jau buvo praeityje, jos vardas dar tebeegzistavo. Tad popiežiai, kalbėdami ir rašydami iš Romos, naudojo jos vardą. O vokiečių valdovai pasivadino imperatoriais ir, kad išpūdingiau skambėtų, pridėjo žodį "šventosios". Taip ir atsirado sąvoka "Šventoji Roma". Imperatoriai pastovios, t. y. nuolatinės sostinės neturėjo, kadangi jie buvo renkami. Tai galėjo būti čekų, vengrų, austrų ar vokiečių valdovai. Imperatorius Zigmantas buvo Vengrijos karalius, todėl ir jo sostinė buvo Budapešte.

Lucko suvažiavime imperatorius smarkiai rėmė Vytauto vainikavimą ir pažadėjo jam atsiųsti vainiką. Tačiau

NEUŽMIRŠKIME RUGSĖJO 8-OSIOS PAMOKOS

Zigmanto pasiūlymui labai griežtai priešinosi Lenkijos katalikų hierarchija ir Lenkijos ponai. Lietuviai su Vytautu priešakyje turėjo tai žinoti ir vengti Lenkijos teritorijos. Jie turėjo imperatoriui pasiūlyti vainiką siųsti, aplenkiant Lenkiją. Jeigu per Lucką būtų siųstas vainikas, tai tada galėtumėme rugsėjo 8-ąją minėti kaip Tautos šventę. O dabar ji tik primena apie pavogtą karaliaus vainiką.

Yra tekę skaityti istorikų parašytas Jogailos ir Vytauto charakteristikas. Apie Jogailą buvo parašyta, kad jis savo tikslus pasiekdavo. Vytautas buvęs gudresnis ir apskresnis, tačiau nesugebėdavo savo tikslų įgyvendinti. Vytautas laikytinas didžia, bet tragiška asmenybe. Jo gyvenimo kelias nebuvo rožėmis klotas — teko visą laiką kovoti. Jogaila paveldėjo Vilniaus sostą iš savo tėvo Algirdo, o Vytautas turėjo net ir dėl savo tėvo palikimo kautis. Kovodamas dėl savo tėvonijos — Trakų kunigaikštystės, jis turėjo net kelis sykius pas savo tėvo priešus prieglobsčio ieškoti. Kovų metu buvo kalinamas ir Jogailos, ir kryžiuočių. Nors vis tik per savo ryžtą ir gabumus jis tėvoniją atgavo, bet privalėjo Jogailos viršenybę pripažinti.

Aplinkybių verčiamas, Vytautas tai pripažino. Tačiau jo planuose visą laiką buvo mintis atsikratyti Jogailos pirmavimo. Šio tikslo siekdamas, Vytautas norėjo

išplėsti savo valdas Rytuose. Čia jam ir teko susidurti su Aukso Ordos chanais. Abi pusės problemą ruošėsi išspręsti ginklu. Vytautas sutraukė dideles pajėgas, kuriose dalyvavo ir kryžiuočiai. Popiežius leido Lenkijai paskelbti Kryžiaus karą prieš totorius. Tad ir daugelis lenkų ponų prisidėjo prie Vytauto žygio.

Kariuomenė rinkosi Kijeve. Tai buvo Kryžiaus žygis prieš totorius, kuriam vadovauti ėmėsi Vytautas. Kryžiuočiai irgi dalyvavo po jo vėliava.

Vytauto ir totorių kariuomenės pajėgos susitiko prie Vorkslės upės. Deja, čia Vytauto vadovaujama kariuomenė buvo sumušta. Žuvo apie trys ketvirtadaliai karių, tarp jų — daugybė kunigaikščių. Šis skaudus pralaimėjimas sugriovė Vytauto planus. Tad jis ilgesniam laikui turėjo likti Jogailos vasalu.

Vytautas po kurio laiko sugebėjo atsigausti, bet be Jogailos sutikimo negalėjo vainikuotis. Vainikavimo klausimui aštriai iškilus, Jogaila davė sutikimą, bet su sąlyga, kad, Vytautui mirus, Vilniaus sostas atiteks Jogailos įpėdiniams.

Nežinia, kokie būtų buvę tie Jogailos įpėdiniai. Ar jie būtų bandę Lietuvą išlaikyti? Ar ir toliau Lenkijos ponai bei Gniezno arkivyskupas būtų Lietuvos reikalus tvarkę?

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

nu George W. Bush ir demokratu Al Gore.

• Rusijos prezidentas Vladimir Putin atmetė gynybos ministro ir karo laivyno viršininko atsistatydinimo prašymus, įteiktus jam po to, kai nuskendo Rusijos karinis povandeninis laivas. V. Putin pareiškė, kad tik jis vienas esąs kaltas ir atsakingas už visa tai, kas atsitiko. Kai kurie Rusijos kariškiai viešai spėliojo, kad dėl laive įvykusių sprogimų buvę kalti amerikiečių ar britų laivai. Tačiau šių šalių karinės vadovybės pareiškė, kad jų karo laivai buvo už tūkstančių mylių.

• Jordanijos karalius Abdula aplankė Izraelio premjerą E. Barak Tel Avive ir Palestinos vadovą Y. Arafat Ramallah mieste. Premjeras E. Barak svečiui pareiškė, jog jis planuoja pakeisti Izraelio

sistemą ir paskelbti, kad judaizmas, kurį palaiko religinės partijos, dabar pasitraukusios iš koalicijos, nėra priivaloma Izraelio religija. Reikės įvesti civilinę santuoką, atimti iš rabinų teisę spręsti, kas Izraelyje yra žydas ir kas ne. "Tuo atveju religinės partijos, turinčios 17 atstovų Izraelio parlamente, netektų daugelio teisių ir privilegijų" — paaikškino premjeras E. Barak.

• Indonezijoje veikianti tarptautinė Jungtinių Tautų kariuomenė, sauganti taiką Rytų Timoro saloje, sustabdė savo veiklą Indonezijos valdžiai priklausančioje dalyje, nes ten esančiose pabėgėlių stovyklose dar persekiojami nepriklausomybės šalininkai.

• Venesuelos policija surado ir konfiskavo 7 tonas kokaino, kurio kaina pasaulyje rinkoje yra apie 600 milijonai dolerių.

Redaktoriaus skiltis

Su kuo suderinai?!

Tai atsitiko beveik prieš 30 metų. Buvau eilinis mokslinis bendradarbis, gaunantis tokią mažytę algele, kad iš jos išgyventi, neturint kitų pajamų šaltinių, kažin ar kas nors būtų sugebėjęs. Todėl, kaip ir kiti, ieškodavau galimybės užsidirbti papildomai. Viena iš tokių galimybių būdavo straipsnių rašymas: už išspausdintus rašinius šiek tiek mokėdavo. Žinoma, kelis kartus mažiau, negu tuometinės valdžios "pateptiesiems", bet vis šis tas — keli rubliai prie algos. Be to, tokiu būdu kartais atsirasdavo proga supažindinti visuomenę bent su kai kuriomis tyrimų išvadomis, atkreipti dėmesį į taisytiškus dalykus. Nors retkarčiais pavykdavo pasinaudoti taip vadinamąja "liaudies masių iniciatyvos" laisve. Kiek iš tikrųjų buvo tos laisvės, šandien ir kalbėti nebereikia, tačiau net menką progą tada stengdavomės išbandyti.

Kartą parengiau straipsnį gana skaudžia tema: Lietuvos mokyklose buvo katastrofiškai apleistas mokinių supažindinimas su gamybos pagrindais. Pagrindinė bėda — nebuvo tinkamai paruoštų šio dalyko mokytojų. Ir kas tik nemokė "Techninių darbų": fizinio lavinimo ir muzikos mokytojai, nesurenkantys savo specialybės pamokų, istorikai, kalbininkai, net mokyklų ūkvedžiai, patys nebaisę vidurinės mokyklos. Seniai tuo klausimu domėjausi ir buvau surinkęs daug medžiagos, apmąstęs galimus sprendimus.

Tą rytą, kai straipsnis buvo išspausdintas, instituto direktorius (apie kurį ir dabar galiu pagarbiai atsiliiepti) labai maloniai padėkojo. Jam patikdavo, kad darbuotojai drąsiai kalba apie atliekamus tyrimus, kelia aktualius klausimus spaudoje. Suprantama: taip būdavo iškeliama ir viso instituto reikšmė.

Tačiau po keletos valandų netikėtai buvau iškviestas pas ministro pavaduotoją. Tai buvo negirdėtas atvejis. Tas

didysis viršininkas su "eiliniais" jokių klausimų, kaip taisyklė, nesiaiškino. Jis paliepė savo sekretorei iškviesti instituto vadovą ir atskaitydavo šiam "pamokslą". Toliau viskas klostydavosi jau įprasta tvarka: priklausomai nuo "kaltės" dydžio, "nusikaltusiam" belikdavo tik priimti bausmę.

... Sekretorė, pasiuntusi užuojautos kupiną žvilgsnį, pabrėžtinai šaltu balsu pranešė "šefui": "Atėjo..." Išeidama į jo kabinetą, vėl gailiai nužvelgė...

... Ministro pavaduotojas ilgokai nekreipė jokio dėmesio. Rikiavo kažkokius popierius, kažkam skambino, kažką rašinėjo, net akių nepakeldamas. Ant jo stalo pamačiau laikraštį su savo straipsniu. Tekstas buvo pribraukytas, išmargintas raudonais šauktukais ir klausukais. Staiga viršininkas atsitiesė kėdėje, dūrė pirštu į laikraštį ir pro dantis iškošė:

— Su kuo suderinai?

Apstulbau iš netikėtumo.

Duomenys, kuriais rėmiausi, buvo tikslūs, sprendimai — įgyvendinami. Ką galėjau atsakyti?

— Dar kartą klausiu: su kuo de-ri-nai? — išskiemena-vo ministro pavaduotojas.

— Su niekuo! — trauktis nebebuvo kur. — Atsakau už kiekvieną žodį.

— Tik pagalvokit, jis atsako! — viršininkas užriko nesivaržydamas. — Ar suvoki, kad tik ministerijos reikalas — tokius klausimus kelti? Mes seniai tai žinome!

Ilgai truko jo agresyvus, niekinantis monologas. Užbaigė grėsminga frazė:

— Linkiu, kad tau gerai pasibaigtų, bet netikiu, kad išsisuksi. Eik!

Seniai neliko to viršininko. Išgrūdą dar anais laikais.

Maniau, kad tai — gūdi, negrįžtanti praeitis. Bet neseniai, pakėlęs telefono ragelį, išgirdau šaižų riksmą:

— Su kuo suderinai?!

Skambinusiame užkliuvo vieno straipsnio tema.

racijai.

• Prezidentas Bill Clinton, baigiantis savo kadenciją, lydimas dukros, aplankė kelias Afrikos valstybes. Svečias gražiai buvo priimtas Nigerijoje. Ten JAV prezidentas prašė parduoti daugiau naftos, kad nukristų jos kaina. Per praėjusį dešimtmetį Nigerija pardavė naftos už maždaug 300 milijardų dolerių, tačiau tuos pinigus šios šalies kariniai diktatoriai pavogė arba iššvaistė. Nigerija yra šešta tarp didžiausių naftos tiekėjų, tačiau vis negali išsivaduoti iš skolų.

• Neseniai išrinktą Meksikos prezidentą Vincente Fox šiltai priėmė Kanados premjeras Jean Cretien. Tačiau jis nepritarė meksikiečio siūlymui sukurti bendrą Meksikos, Kanados ir JAV rinką. V. Fox susitiko su abiem pagrindiniais kandidatais į JAV prezidento vietą: respubliko-

SEIMO RINKIMAMS ARTĖJANT

rumą rinkėjų tarpe, kai ji ne tik nestiprėja, bet užleidžia ir anksčiau turėtas kuklias pozicijas, gal reikia kaltinti ne visą tautą, o tik pačią organizaciją? Savivaldybių rinkimų rezultatai tai patvirtino.

Kaip pranešė spauda, LTS bandė šlietis prie neseniai išpopuliarėjusių liberalų ("paksininkų"), kurių ideologinės nuostatos gerokai skiriasi. Tačiau pastariesiems tautininkai buvo nereikalingi. Tada nutarta jungtis prie R. Smetonos, nukrypusio į aklą "euroskepticizmą", reklamuojamo "Tautos fronto". Gi pastarasis skelbiąsi taip pat pasiekęs rekordą: pirmasis įteikęs Vyriausiajai rinkimų komisijai kandidatų į Seimą sąrašą. Tačiau ir naujausios rinkėjų apklausos rodo, kad pagal rinkėjų palankumą tautininkai tvirtai laikosi paskutinėje vietoje, o R. Smetonos nacionaldemokratai visai nepateko į politinių jėgų dvidešimtuką. Ar šių apklausų

(Atkelta iš 1 p.)

duomenys yra tikslūs, ar jie atspindi tikrąsias rinkėjų nuostatas, laukti liko nebeilgai.

Išeities ieškojimas

Politinių partijų istorija ne kartą parodė, kad mechanškai atkurti tai, kas yra buvę prieš kelis ar keliolika dešimtmečių, niekada nepavyksta. Neužtenka pareikšti, kad atkurta partija, buvusi valdžioje prieš 70 metų. Pirmiausia tenka parodyti, kodėl jos reikia šiaudien. Kokios bebūtų gražios anuomet sukurtos politinės veiklos tradicijos, vien jų neužtenka, kad rinkėjai susidomėtų ir palaikytų. Tačiau nuo pat atkuriamojo suvažiavimo iki šių dienų Lietuvių tautininkų sąjunga taip ir nesugebėjo atsinaujinti. Keitėsi sąjungos pirmininkai ir valdybų nariai, bet veiklos pagyvėjimo nesulaukta.

Rinkimai privertė partijas ieškoti sąjungininkų. Vienus pasirinko likusi LTS dalis, kitus – jos "atstumtieji". Ar dabar jų laukia tik absoliutus pralaimėjimas, ar vienam kitam nusišypsos laimė, greitai sužinosime. Tačiau jau šiaudien galima teigti, kad rimčiau pasipriešinti prokomunistinių jėgų sugrįžimui jie, bent kol kas, negalėtų. O tai – per daug pavojinga. Ne tiek patiems tautininkams, kiek visai Lietuvai. Tokios padėties akivaizdoje tenka prisiminti ir atsakomybę, ir nemažą kaltę. Būna laukti, kad rinkėjai dar nepamiršo "eldėdėpistų" valdymo 1992-1996 metais skaudžių pamokų, kad jie nesusižavės saldžiabalsių pažadais ir iš įvairių politinių jėgų rinksis tuos, dėl kurių ištikimybės Lietuvai abejoti netenka. Tokių žmonių yra ne vienos partijos, išskyrus gal tik "socialdemokratinę koaliciją" ir "socialliberalus", kandidatų sąrašuose.

LEMTIES KILPA

Lakūno Rimanto Stankevičiaus žūties 10-osios metinės

Janina Stankevičiūtė-
Jakubauskienė

(Pabaiga. Pradžią – 32 nr.)

Jis pats sau, sakytum, uždegė žalią šviesą – jam patikėjo vis sudėtingesnius bandymus. Per tą laiką Rimantas įvaldė ir bandė dešimtis kovinių bei transporto lėktuvų, tapo vienu patikimiausiu bandymų oro uoste pilotu.

Amerikietis lakūnas-bandytojas Frank Everest yra apibūdinęs koks lakūnas, jo nuomone, galėtų būti geriausiu bandytoju. "Tai 21 metų pilotas, turintis 5000 valandų skraidymo stažą šimtu skirtingų reaktyvinių lėktuvų bei mokslinį laipsnį". Žinoma, žmogui nelemta susipėti tiek daug pasiekti iki 21 metų, tačiau būtent taip, gal tik kitais žodžiais, Pamaskvės bandymų oro uosto senbuviai – aviacijos mokslininkai bei lakūnai-bandytojai – apibūdindavo Rimantą. Atsitikdavo taip, kad Rimantas skrisdavo penkis kartus per dieną – skirtingais lėktuvais, su vis kitomis užduotimis, nors leistina aukščiausios klasės lakūnų-bandytojų norma būdavo ne daugiau kaip du skridimai per dieną.

Jam teko skraidyti labai aukštai ir labai dideliais greičiais. Tačiau 22 kilometrai virš Žemės ir beveik triskart už garsą didesnis greitis – tie jo skraidymų ypatybės nusakantys dydžiai – sunkiai padeda įsivaizduoti Rimanto kasdienybę. Tikriausiai nepadėtų net vardijimas tų kelių dešimčių lėktuvų, kuriais jis

skraidė ir kuriuos išbandė. Iš viso Rimui teko skraidyti 64 tipų lėktuvais ir sraigatasparniais. Jis daug kartų išbandydavo įvairius skridimo režimus, daug kartų atsidurdavo "mirties nasruose". Apie savo amatą kalbėdavo kasdieniškai, nesibodėdamas paaiškinti sunkiau suvokiamus reiškinius. Rimantas visai nebuvo panašus į didvyrį ir nenorėjo juo būti. Be jokių gudravimų žiūrėjo gyvenimui į akis: "Mokslo šiaudien rūpi tokios sferos, kad mūsų kartos bandytojams sunku tikėtis, jog išgyvensi".

Nauji žemės kauburėliai Žukovskio, šalia kurio šliejasi bandymų oro uostas, kapinėse iškildavo dažnai. Nelaimių dienas savo dienoraštyje Rimas išskirdavo keliais

brūkšniais, užbraukdamas tragiškąją datą. Daug kartų jis buvo "bandomuoju triušiu". Po septynių paras gulėdavo vandenyje – "hidrolaboratorijoje". Po "vonios" pakildavo į 14 km aukštį ir leisdavosi. 1981 metais nuo vasario 25 dienos iki kovo 8 d. buvo Vorkutoje. Tai – gyvybingumo pratybos. Jų prasmė – atšauriomis sąlygomis kurį laiką

(Nukelta į 5 p.)

PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos valdyba, š.m. rugpjūčio 30 d. posėdyje aptarusi Lietuvos tautininkų rengimąsi Seimo rinkimams, pareiškia nepritarianti tautininkų skaldymuisi.

Perdavė Vaclovas Mažeika
ALTS vicepirmininkas

Lietuvių tautininkų sąjungos Akmenės skyriaus, pasiekusio išpūdingą pergalę savivaldybių rinkimuose, pirmininkas, buvęs Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo narys Klemas Inta.

Jono Jasaičio nuotr.

Pasaulis ir Lietuva

* **POPIEŽIUS ĮSPĖJA.** Popiežius Jonas Paulius II paskelbė pareiškimą, kuriame sveikino medicinos laimėjimus, tačiau išreiškė nuogąstavimą, kad medikų eksperimentai neperžengtų pagarbos žmogui ribos. **REUTERS**

* **AMBASADORIUS.** Naujasis JAV ambasadorius Lietuvoje John Tefft pareiškė pasitenkinimą gerais šalių politiniais santykiais ir ekonominiu bendradarbiavimu. Rugpjūčio 30 d. įteikdamas skiriamuosius raštus prezidentui Valdui Adamkui, ambasadorius sakė, kad per dešimt nepriklausomybės metų Lietuva padarė didelę pažangą, kuriant demokratiją ir rinkos ekonomiką. Priimdamas ambasadoriaus skiriamuosius raštus, V. Adamkus teigė, jog Lietuvos ir JAV partnerystę ypač sustiprino prieš dvejus su puse metų pasirašyta Jungtinių Valstijų ir Baltijos valstybių Partnerystės Chartija. J. Tefft, prieš atvykdamas dirbti į Lietuvą, buvo JAV diplomatinės misijos Maskvoje vadovo pavaduotojas. **INTERFAX**

* **LYGIATEISIŠKUMAS.** Danijoje vykstančiame Baltijos ir Šiaurės šalių užsienio reikalų ministrų susitikime buvo nuspręsta pakeisti susitikimo formulę ir toliau susitikimus vadinti ne "5+3", o "8 valstybių" susitikimais. Latvijos užsienio reikalų ministras Indulis Berzinis tokį susitikimo formulės pakeitimą laiko labai svarbiu žingsniu, nes ateityje susitikimai vyks ne tarp dviejų grupių, į kurias pasiskirstydavo valstybės, o kaip aštuonių lygiateisių valstybių susitikimai. **BNS**

* **VILTYS IR PARAMA.** Taline Šiaurės Europos šalių ministrai pirmininkai bendro susitikimo su Baltijos valstybių ministrais pirmininkais metu pažadėjo savo paramą, pastarosioms siekiant narystės NATO ir Europos Sąjungoje. Jie išreiškė viltį, kad 2002 metais Lietuva, Latvija ir Estija jau bus pasirengusios narystei NATO, o šiais metais įvyksiančiame NATO valstybių vadovų susitikime bus priimtas teigiamas Baltijos valstybėms sprendimas. **INTERFAX**

* **TVIRTA POZICIJA.** Islandija pritaria Baltijos šalių įstojimui į NATO ir Europos Sąjungą, pareiškė šios šalies vyriausybės vadovas David Oddson. Jis pabrėžė, kad Islandija "sveikina NATO plėtrą". Klausimą dėl Latvijos, Lietuvos ir Estijos priėmimo į Šiaurės Atlanto sąjungą "sprendžia, žinoma, pirmiausia didžiausios šalys – šios organizacijos narės", pažymėjo Islandijos premjeras. Tačiau "bus didelė istorinė klaida, jeigu mes nepasinaudosime šia galimybe ir nebalsuosime už Baltijos šalių įstojimą į aljansą", pareiškė D. Oddson. Estijos ministras pirmininkas Martas Laras padėkojo Islandijai už tai, kad ji pirmoji pripažino Estijos nepriklausomybės atkūrimą. Jis pabrėžė, kad tarp abiejų šalių "nėra problemų ir todėl galima sutelkti dėmesį į ateities kūrimą". **INTERFAX**

* **PAŽADAS.** ES užsienio politikos vadovas Javier Solana teigė, jog Baltijos valstybės netrukus turėtų tapti ES ir NATO narėmis. Po Šiaurės ir Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrų susitikimo jis sakė esąs įsitikinęs, kad stojimo į ES ir NATO procesai bus sėkmingai baigti. **REUTERS**

* **PRIEŠINIMASIS.** Slovakijoje besilankantis Rusijos užsienio reikalų viceministras Aleksandr Avdejev pareiškė, kad Rusija tebėra susirūpinusi dėl galimos NATO plėtros į Rytus. A. Avdejev sakė, jog tolesnė NATO plėtra, ypač jei joje dalyvautų "buvusios SSRS valstybės", galėtų kliudyti NATO ir Rusijos santykiams. **REUTERS**

* **DEMOKRATIJA – RUSIŠKAI.** Rusijos laikraštis "Nezavisimaja gazeta" išspausdino straipsnį, kuriame rašoma, jog Latvija vėl pergudravo Europą, priimdama kalbos įstatymo vykdymo taisyklę, kurios "prieštarauja žmogaus teisių apsaugos dokumentams". Straipsnio pabaigoje teigiama, jog Latvija savo "aptakios" politikos dėka gal ir gali sulaukti Europos organizacijų pritarimo dėl priimto įstatymo, tačiau Rusijai reikia būtinai pasistengti sukelti tarptautinį skandalą, analogišką tam, kuris buvo prieš du su puse metų, ir priversti Latviją paruošti demokratišką dokumentą. **BNS**

* **KĄ PARODĖ GAISRAS?** Užgesintas gaisras Maskvos Ostankino televizijos bokšte. Rusijos prezidentas Vladimir Putin, aptardamas šį gaisrą susitikimo su aukštais Rusijos pareigūnais Kremliuje metu, pasakė, kad įvykis Ostankine parodė, kokioje būklėje yra gyvybiškai svarbūs Rusijos objektai ir pati šalis. Tik ekonomikos vystymas gali padėti ateityje išvengti tokių sukrėtimų. **INTERFAX. ITAR-TASS**

* **ŠVEDAI PERKA BANKĄ.** Švedijos bankų grupės "Scandinaviska Enskilda Banken" (SEB) prezidentas Mats Kjaer spaudos konferencijoje Vilniuje pranešė, kad iki šių metų pabaigos SEB rengiasi kontroliuoti 100 procentų Vilniaus banko akcijų. O ateityje, kontroliuodama dar dviejų Estijos bei Latvijos bankų akcijas, sukurti Baltijos valstybių bankų, orientuotų į Europos sistemą, grupę. Šiuo metu SEB kontroliuoja apie 40 proc Vilniaus banko akcijų. **INTERFAX**

(Atkelta iš 4 p.)

LEMTIES KILPA

ką išbūti, turint tik tuos reikmenis, kuriais kosmonautai naudojami skridimo metu. "Dvi dienas", – pasakojo Rimantas – "buvo labai stiprus vėjas ir šaltis. Atrodė, kad pasaulio pabaiga". Rimantas buvo vienas iš tų lakūnų-bandytojų, kurie rengė nusileidimo aklinoje kabinoje metodiką.

Daugelis mėlynojo sąsiuvinio įrašų iki pat paskutiniųjų Rimanto ranka užrašytų 1990 m. pradžioje, vienaip ar kitaip siejasi su kosmosu. Nors skridimas kosminiu laivu "Sojuz" jo per daug neviliojo, tačiau kiekvieną kartą jis kruopščiai ruošėsi, puikiai laikė egzaminus. Kas kita, kad perspektyvoje – tegul ir miglotoje – šmėkščiojo jį labai viliojęs daugkartinio naudojimo kosminis lėktuvas. Vėliau, kai tapo akivaizdu, kad metai praeitin slysta daug sparčiau, negu į priekį stumiasi daugkartinio kosminio laivo programa, o ir jis pats, atidavęs kosmosui tiek laiko ir sveikatos, jau kelintą kartą lieka nereikalingas net "Sojuz" programoje, Rimantas pajautė nuoskaudą. Mėlynojo sąsiuvinio eilutėse, o juo labiau – tarp jų, slypi ne vien kasdienybės įtampa, bet ir nusivylimas dėl patirtos neteisybės. Į akis jam tiesiogiai nepasakė, bet jis jautė: rusai į kosmosą stumia savo tautiečius, o Rimas juk – lietuvis.

Tuo metu jį patykojo dar vienas išbandymas. 1986 m. kovo 17 d. Rimantas iššoko iš suktuku kritusio naujo supernaikintuvo MIG-29. "Pats tas momentas, kaip išleki iš kabinos lyg ir neįstrigo", – pasakojo Rimantas, – "tik po to žiūriu, lėktuvas apačioje sukasi ir krenta. Atsimušęs į žemę, užsidedė. Paskui jau žiūrėjau, kur nusileisiu pats. Atrodė, kad į upę. Bet pataikiau ne į vandenį, o į pakrantės medį." Parašytas užkliuvo už šakų ir jis pakibo poros metrų aukštyje. Išsinėręs iš diržų, nušoko į gilų sniegą. Gydytojais pripažino, jog katapultavosi sėkmingai – tik blakstienos šiek tiek apdegė. Po keturių dienų Rimas vėl skraidė. "Ačiū Dievui, pagal raketų veikimo laiką jie nustatė, kad mano veiksmai buvo teisingi," – sakė tada Rimantas. Vis dėlto tas įvykis iš jo pareikalavo daug nervų, nes prokuratūra ruošė bylą: valstybė neteko apie 4 milijonų rublių. Komisija užbaigė darbą, Rimantą išteisino. Per tą laiką Rimas padėjo nemažai pastangų, kad nebūtų skaudžiai nubaustas atvirkščiai pajungęs raketą mechanikas.

Rimantas nedažnai ištaikydavo apsilankyti tėvų namuose, o ir atvažiuavęs ilgai neužsibūdavo. Lietuva buvo

jo skausmas. Jautė – reikia grįžti, pasvajodavo apie namą prie Nemuno, tačiau geriau už kitus suprato, jog tai būtų jo, kaip profesionalo, žlugimas. Mamytėi yra pasakęs: "Dabar dar negaliu. Ką aš galėčiau Lietuvoje nuveikti?". Jis sakydavo: "Koks aš laimingas, kad esu lietuvis". Taip ir tardavo – lietuvis.

Tuo tarpu Lietuva apie Rimantą nieko nežinojo. Jo paslaptys ir kasdienybė likdavo už trijų, bandymų oro uostą juosiančių tvorų. Rimas negalėjo į Lietuvą sugrįžti be kosmoso. Jis vis dėlto tikėjosi, kad pakils. Vasario mėnesį 1989 m. penki ministrai pasirašė laivo "Sojuz-T" Nr. 59 ekipažo sudėtį, į kurią buvo įtraukta ir Rimanto Stankevičiaus pavardė. Balandžio mėnesį turėjo startuoti. Bet jo nelaimei 59-ąjį laivą barokameroje sugadino. Todėl balandį planuotas skridimas buvo atidėtas iki kitų metų vasario. Bet vasaryje Rimantas vėl, kaip mes sakome, pasiliko už borto – neišskrido, nes iš kosmoso reikėjo parvežti 100 kg krovinių.

Tuo tarpu jau prasidėjo laikai, kai bandymų oro uosto valdžia, pasak Rimanto, nežinojo, ką daryti su ūkiskaita. "Pinigų nėra. Visi laukia. "Burano" programa – tamsu. Mes skraidom mažai" – tai Rimo atžymos mėlynajame sąsiuvinyje.

Kaip tik tuo metu, kai valdžia nežinojo, ką daryti su ūkiskaita, o viešumo era šiek tiek praskleidė ir bandymų oro uostą gaubusį paslaptinumą. "Burano" grupės vyrais susidomėjo ne vien autografų mėgėjai. Pasaulio dėmesys sovietų karo technikai, pasiūlymai dalyvauti aviacijos šventėse, paskatino lakūnus-bandytojus imtis bandymų skrydžių. Parodyti techniką bei savo meistriškumą sovietų pilotus pakvietė "Gerios valios" žaidynių organizatoriai. Po begalinių, kaip atrodė, derinimų įvairiose instancijose 1990 m. žiemą Rimas su I. Volku bei aviacijos žinybų administratoriais Amerikoje aptarė pasirodymo žaidynėse detales. Buvo nutarta: supernaikintuvą SU-27 pasirodymas, kur poros vedantysis bus Rimas. Iki vasaros vidurio su savo bičiuliu Sergejumi Tresviatskiu galutinai paruošė aukštojo pilotažo figūrų kompleksą. Treniruodamiesi jie atliko 21 skridimą. Sovietų naikintuvų skridimas virš pilnutelio stadiono, suprantama, padarė didelį įspūdį. Ir buvo sutarta, kad po mėnesio Rimantas su Sergejumi skraidys Seattle aviacijos salone. Ten jis susitiko ir su Lietuvių bendruo-

menės apylinkės pirmininke Ina Bertulyte-Bray. Sugrįžęs jis pasakojo apie nuoširdžius susitikimus su Amerikoje gyvenančiais lietuviais.

Tuo po sugrįžimo iš JAV Rimantas sužinojo, kad jam reikės skristi į Italiją, Selgaredą. Čia vyko aviacijos šventė. Tuo tarpu, kai Rimas skraidė Amerikoje, į Italiją išvyko kitas rusų lakūnas. Italų lakūnas Mario Ferrari pasiūlė paskraidyti Antrojo pasaulinio karo laikų lėktuvu, ir jie po nesėkmingos aukštojo pilotažo figūros trenkėsi į žemę. Italas žuvo vietoje, o sovietų lakūnas liko gyvas, tačiau sunkiai susižeidė. Jį ir turėjo pakeisti Rimas.

Išvyka į Italiją jam nepatiko jau vien tuo, kad Rimas turėjo skristi vienas, kai programą jie buvo paruošę dviems lėktuvams. Be to, mes visi rugsėjo 8 d. buvome nutarę švęsti mūsų mamytės gimimo dieną. Jai sukako 65 metai. Jis žadėjo, kad atlikęs programą Italijoje 9 d., tuoj pat parvažiuos į Lietuvą. Bet į Lietuvą Rimantą parvežė tik karste.

M. Markov – vienintelis lakūnas-bandytojas, kuris Rimo katastrofą matė ne televizijos ekrane. Jis pasakojo, kad lėktuvas SU-27 jam atrodė nepažįstamas: kilpą darė vangiai, perkrovimas buvo silpnas. Kilpa labai skyrėsi nuo visų kitų kilpų, kurias Rimas atlikdavo net ir užmerktomis akimis. "Dabar jis nutrauks kilpą, dingtelėjo, atliks pusę "statinės", t.y. pervers lėktuvą į normalią skridimo padėtį ir tęs programą. Tokį manevrą seniai buvo numatęs Rimas, savo ranka nubraižęs jį popieriuje, kaip atsarginį variantą, jeigu atsitiktų, kad aukštis viršutinėje kilpos dalyje liktų mažas. Bet lėktuvas toliau rėžė kilpą. Kai liko devyniasdešimt laipsnių (ketvirtoji kilpos dalis), supratau, kad neišsitemks" – pasakojo M. Markov. Dar anksčiau, pasak Markovo, tai suprato ir Rimas. Atrodė, jis ėmė daug stipriau traukti vairrolazdę, tačiau lėktuvas, kaip iki tol, tingiai braižė pražūtingą kreivę...

Žeme nusirito šniokščiantis, didumo sulig kelių aukštų namu ugnies kamuo-lys. Veltui pro ugnį ir dūmus Michailas ieškojo ore parašiuoto kupolo. Atsidūręs visai netoli lėktuvo, M. Markov pamatė Rimą. Smūgis buvo išmetęs jį iš kabinos. Rimas gulėjo ant šono. Dešinėsios rankos pirštai sustingę taip, tarsi jis dar būtų įsitvėręs vairrolazdės. Buvo labai sužalota galva, atsivėrusi krūtinės ląsta. Labai ilgai, pasak M. Markovo, ieškojo Rimanto šir-

dies, kuri nuo smūgio buvo iššokusį. Šviesiai mėlynas kombinezonas virto tamsiu nuo kraujo.

Kodėl įvyko nelaimė? Spėliojimų buvo įvairiausių, bet taip iki galo ir liko nežinomybė.

Rimo su Irena būstas Žukovskyje buvo kaip maža lietuviška salelė. Namai visada skleidė šilumą ir jaukumą. Šeimoje augo du sūnūs – Gintaras ir Algirdas. Laikas ir atstumai neatskyrė Rimanto nuo Tėvynės. Artimiausi draugai, kai likimas po visko juos atvedė į Rimanto gimtinę, sakėsi, kad jie iš Rimo pasakojimų atpažįsta net gėlių kvapus.

Rimantas palaidotas Kaune, Aukštųjų Šančių kapinėse. Žukovskio kapinėse ant juodo granito luito įmontuota nuotrauka ir iškalti tokie žodžiai: "Nusipelnęs lakūnas bandytojas, kosmonautas bandytojas Rimantas Stankevičius 26.07.44 - 09.09.90. Žuvo, vykdydamas tarnybinių užduočių. Palaidotas Kaune, Lietuvoje".

Italijos karinių oro pajėgų akrobatinio skraidymo grupės vadovas Anatolijo Zanini, be kita ko parašė: "Per tą trumpą laiką, kurį buvau greta Rimo, spėjau įvertinti nepaprastus jo, kaip piloto, sugebėjimus. Tuoju pat pajutau jam simpatiją – jis sugebėjo patraukti žmones pačiu atviru bendravimu. Rivalo oro uoste mačiau jo pasirodymą šventės repeticijoje ir

buvau sužavėtas, kaip gražiai jis sugebėjo pristatyti lėktuvą SU-27. Iš tikrųjų visi mūsų akrobatikos grupės pilotai ir aš buvome sužavėti jo skrydžiu repeticijos metu. Jeigu tas lėktuvas būtų dvivietis, aš būčiau pasiprašęs skristi kartu su juo. Tai būtų buvusi didelė garbė man. Su Rimu mes jungė potraukis erdvei. Jis tikėjosi skristi kosminiu laivu "Buran", o aš galėjau tik skaityti knygas, studijuoti tokio pobūdžio techninę literatūrą. Įsivaizdavau, kad vieną dieną mano draugas lietuvis galės atlikti didelį žygį kosmose. Deja, lemtis nepanoro, kad taip atsitiktų."

Žukovskio miestas jau turi R. Stankevičiaus gatvę. Miesto valdžia pasiūlė lakūnams-bandytojams parinkti, kurią iš trijų pretenduojančių gatvių pavadinti Rimanto vardu. Ceremonija įvyko 1993-ųjų rudenį.

Kurį laiką sklandė kalbos, jog R. Stankevičiaus vardu bus pavadinta viena Kauno gatvių. Ne ką geriau sekasi įamžinti didžiojo lakūno atminimą ir gimtojoje Marijampolėje. Nepaisant didelio žmonių nusivylimo ir pasipiktinimo, mieste taip ir liko ne R. Stankevičiaus, o Kosmonautų vardu pavadinta gatvė.

Mes, nors ir gyvenome sovietų priespaudoje, nors neturėjome išsvajotos laisvės, visada išlikome lietuviais ir šlovinome Lietuvos vardą nežiūrind, po kokia vėliava teko stovėti.

SIŪLYKITE KANDIDATUS KULTŪROS PREMIJOMS

Premijoms kandidatus iš JAV-se gyvenančių siūlo lietuvių visuomenė. Pasirašytame laiške, kuriame nurodytas siuntėjo adresas, komisijai pristatomi šie duomenys: kandidato vardas, pavardė, adresas, telefonas ir trumpas aprašymas apie to asmens veiklą. Pasiūlymus iki rugsėjo 15 d. siųskite šioms komisijoms pirmininkams:

žurnalisto – spaudos darbuotojo komisijos pirmininkė – Rūta Sakienė. Adresas: 22 Maygreen Cr., Glendale, CA 91206;

dailės premijos – Daiva Karužaitė. Adresas: 6035 S. Whipple St., Chicago, IL 60629;

muzikos premijos – dr. Leonardas Šimutis. Adresas: 3551 W. 98th Ave., Evergreen Park, IL 60805;

radijo laidos – radijo darbuotojo – Julija Dantienė. Adresas: 232 Cambridge Chase, Exton, PE 19341;

lituanistinės mokyklos komisija – JAV LB Švietimo

tarybos pirmininkė Regina Kučienė. Adresas: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.

Premijų šventė įvyks lapkričio 18 d. *St. Petersburg, FL*. Ją rengia LB Floridos apygarda (pirm. Algimantas Duda). Meninę programą atliks "Dainavos" vyrų oktetas iš Čikagos, vadovaujamas muziko Dariaus Polikaicio.

Marija Remienė
JAV LB Kultūros tarybos
pirmininkė

SKAMBINKITE IR TAUPYKITE!

[Lietuvą – 28 c/min., JAV – 7 c/min.]

Nėra jokių papildomų mokesčių. Užsakymai priimami lietuviškai nemokamu telefonu

1-888-606-3427
MAXITEL

LIETUVIŠKŲ RADIOJO LAIDŲ 55-METIS

1945 m. rugpjūčio 12 d. Lietuvai vaduoti sąjungos 6-ojo skyriaus susirinkime buvo nutarta įsteigti "Amerikos lietuvių balso radijo klubą". Išrinkta valdyba pradėjo darbą. 1945 m. rugsėjo 8-ąją, Tautos šventės dieną, Detroito ir jo apylinkių lietuviai išgirdo pirmąją Amerikos lietuvių klubo programą – "Baltic Melodies".

Jau daugiau kaip penkiasdešimt penkeri metai, be pertraukos, kai ši visuomeninė ir kultūrinė programa tar nauja Detroito lietuviams, pasakodama jiems apie organizacijų veiklą, įvykius "savame kieme", Lietuvoje ir visame pasaulyje, perduodama lietuvišką muziką, minė-

dama tautines šventes.

"Amerikos lietuvių balso" pradžia buvo sunki: nebuvo lengva gauti radijo stotį, trūko lėšų, neturėta pakankamai plokštelių muzikos. Vis dėlto šie sunkumai įveikti dėka užsidegimo, kurį rodė ne tik Amerikos lietuvių radijo klubo vadovybė, bet ir visuomenė. Jos pastangomis buvo suorganizuotas choras, moterų sekstetas, vyrų kvartetas, vyrų oktetas ir dramos sambūris. Klubas taip pat rėmė sportininkus, skautus, aktyviai dalyvavo BALF'o 76-ojo skyriaus veikloje, ruošdavo koncertus bei gegužinės.

Regina Juškaitė - Švobienė

Per 55-ius metus keitėsi valdybos, radijo stotys ir programų pavadinimai. Įsteigimo metais programa, kaip jau minėta, pavadinta "Baltic Melodies" ir transliuojama iš WJLB radijo stoties. 1957 metais Radijo klubas perėjo į WCHB stotį, Inkster, MI. Programa pavadinta "Lithuanian Voice". 1962 metais "Amerikos lietuvių balso" programa perėjo į WQRS radijo stotį. Nuo 1980-ųjų iki 1996 m. lietuviška programa buvo perduodama per WC-AR stotį. Nuo 1996 metų ligi šiol šią programą perduoda

WNZK stotis.

Per 55 metus "Amerikos lietuvių balso" radijo laidų redakcijoje dirbė daug programos redaktorių: Harry Aro-nas Kapurauskas, Charles Walls, Rapolas Valatka, Helen Stankutė-Rauby, Valentinas Saladžius, Jonas Kriščiūnas, Kazys Gogelis, Stasys Garliauskas, Antanas Janušis, Rožė Ražauskienė, Rimas Korsakas, Jonas Urbonas, Juozas Leščinskas, Albertas Misiūnas. Nuo 1986 m. liepos mėnesio iki šių dienų programą redaguoja Kazys Gogelis. Jam talkina jaunimas bei vietiniai ir paskutiniu laiku iš Lietuvos atvykę studentai.

Dabartinėje "Amerikos lietuvių balso" radijo klubo valdyboje daugumą sudaro jaunoji karta. Pirmininkauja Linas Orentas. Valdybos nariai: vicepirmininkas ir programos redaktorius Kazys Gogelis, vicepirmininkas Manvydas Šepetys, sekretorė Ingrida Laurinaitienė, izdininė Regina Janukaitienė. Revizijos komisiją sudaro: Vida Orentienė, Vilija Idzelytė ir Virga Šimaitytė. Direktoriai: Valdas Pištys, Regina Juškaitė-Švobienė, Vytė

Šnapštytė. Nariai: Deividas Čekuolis, Marius Laurinaitis, Romas Zableckas ir Raminta Vilkenė.

Neseniai gražus kasečių rinkinys (nuo 1986 iki 2000 m. laikotarpio) buvo nusiųstas į Čikagoje veikiančią Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvą, dr. Jonui Račkauskui.

Šios svarbios penkiasdešimt penkerių metų sukakties proga sveikiname "Amerikos lietuvių balso" radijo programos vedėjus, bendradarbius, talkininkus, radijo klubo valdybą. Ypač dėkojame redaktoriui Kaziui Gogeliui už jo nenuilstamą darbą. Sunku viską išvardinti, kas atlikta per tuos ilgus 55 metus. Paruošta arti trijų tūkstančių savaitinių programų, specialios programos, pažymintios istorinius įvykius, tautines ir religines šventes. Per visus tuos metus Jūsų programa suvaidino svarbų vaidmenį, organizuojant demonstracijas, prisidėjusias prie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Kiek naktų Jūs nemiegojote, kad "Amerikos lietuvių balso" programos palaikytų lietuvių ir stiprintų kovą už laisvę. Dėkojame Jums, linkime sveikatos ir dar daug, daug kūrybinių programų!

**"TIGRIUKAI" DAINUOS
FILADELFIJOJE**

Filadelfijos lietuvių telkinio kultūrinių renginių sezoną atidarys jaunieji Lietuvos dainininkai, pasivadinę "Trijų tigriukų" vardu. Tai Ramojus Motuzas, Vytautas Syrusas ir Aurimas Jurgelevičius. Įdomus trio vardas atsirado iš to, kad pirmas jų viešas koncertas buvo kartu su garsiaisiais Lietuvos operos "tigrais": V. Noreika, E. Kaniava ir V. Prudnikovu abiturientų išleistuvių vakare Vilniaus sporto rūmuose. Po šio labai gerai pasisekusio pasirodymo sekė daug kitų.

"Trijų tigriukų" mokytoja Eleonora Rakauskienė yra Salomėjos Nėries gimnazijos dėstytoja. Ji gerai žinoma, kaip jaunųjų talentų atradėja ir puoselėtoja. Jos paruošti vaikai yra buvę ne vieno "Dainų dainelės" konkurso laimėtojai. Visi trys jauni "tigriukai" yra Salomėjos

Nėries gimnazijos mokiniai, visi trys lanko garsų "Ažuoliuko" chorą.

Mokytoją Eleonorą Rakauskienę labai piktina "šiuolaikinė" muzika, kurios klausosi jaunimas. Ji nenori, kad jaunimas būtų auklėjamas tik blogio pavyzdžiais. Jos mokiniai vaikai dainuoja apie meilę, grožį ir gerumą. Per savo šešiolika darbo su vaikais metų E. Rakauskienė turi sukaupusi didžiulį dainų kraitį. Tad, ir "Trijų tigriukų" repertuarą sudarys pačios gražiausios ir melodingiausios, daugiausia lietuvių kompozitorių dainos. Išėjimo lietuvių, kuriems teko girdėti "Tris tigriukus" dainuojant Valstybės dienos koncerte Nepriklausomybės aikštėje, liko sužavėti ir entuziastingai juos rekomendavo JAV LB Kultūros tarybos pirmininkei Marijai Remie-

nei, kuri ėmėsi organizuoti jų apsilankymą Amerikoje.

Filadelfijoje koncertą rengia Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba ir Lietuvių Namai. Koncertas įvyks sekmadienį, rugsėjo 17 d. 2 val. p.p. Lietuvių Namuose. Bilietų kaina – \$12, pensininkams ir studentams – \$10, vaikams iki 16 m. veltui.

Prieš koncertą, nuo 12 val. Lietuvių Namų vidurinėje salėje bus galima pavalgyti lietuviškus pietus. Filadelfijos apylinkių lietuvių nuo pietinės New Jersey iki Pennsylvania buvusių anglakasių rajonų ir Delaware valstijos kviečiame praleisti gražią rugsėjo popietę Filadelfijos Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall), 2715 E. Allegheny Avenue, prie pat I-95 greitkelio išvažiavimo.

Teresė Gečienė

**LR GENERALINIO
KONSULATO
PRANEŠIMAS**

Rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus Čikagos Northwestern universitete pasakys kalbą, skirtą gamtosauginėi tematikai. Numatoma, kad daugiausia dėmesio bus skirta Didžiųjų ežerų ir Baltijos jūros baseino ekologinių problemų sprendimui. Renginyse vyksta pagal "Chicago Humanities Festival" programą. Kviečiame visus atvykti pasiklausyti paskaitos. Įėjimas – nemokamas, bet būtina užsiregistruoti telefonu (312) 661-1028, ext. 22.

Paskaitos vieta ir laikas: rugsėjo 9 d., šeštadienis, 1 v. p. p. Thorne Auditorium, Northwestern University Law School, 375 East Chicago Avenue, Chicago.

Ramūnas Astrauskas

"Trys tigriukai" su savo mokytoja. Iš kairės: Ramojus Motuzas, mokyt. Eleonora Rakauskienė, Aurimas Syrusas ir Vytautas Jurgelevičius.

**JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA
RUGSĖJIS – SPAUDOS MĖNUO
PAPIGINTA METINĖ PRENUMERATA
NAUJIEMS SKAITYTOJAMS:**

DIRVA \$25.00 (vietoje 35.)

P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS \$65.00 (vietoje \$100.)

4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS \$25.00 (vietoje 35.)

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

EGLUTĖ \$10.00 (vietoje 15.)

13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

LIETUVIŲ BALSAS \$20.00 (vietoje 30.)

2624 W. 71 st. St.
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS \$10.00 (vietoje 20.)

14911 127 th St
Lemont, IL 60439

PENSININKAS \$10.00 (vietoje 15.)

2711 W. 71 st St
Chicago, IL 60629

BRIDGES \$15.00 (vietoje 18.)

1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS \$8.00 (vietoje 10.)

1501 E. So. Indiana Ave
Chicago, IL 60605

*Lietuviškas laikraštis ar žurnalas –
puiki dovana bet kuria proga!*

Jaunimo puslapis

APPLE ŠVENČIA 10-METĮ

Ritonė Rudaitienė

Dešimtį metų trunkanti APPLE (Amerikos pedagogų talka Lietuvos mokykloms) bendrijos kelionė per Lietuvą yra tokia plati ir gili, kad jai aprašyti reiktų atskiros knygos... Kai prieš dešimtį metų Lietuva atstatė Nepriklausomybę, norėta atsirišti nuo 50-metį naudotų, primestų sovietinio auklėjimo metodų, programų ir vadovėlių. Todėl Lietuvos švietimo darbuotojai kreipėsi į Amerikos lietuvių, prašydami šio krašto mokytojų talkos Lietuvos mokykloms. Taip susikūrė APPLE bendrija.

Nuo 1993 metų APPLE bendrija kartu su Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija kasmet ruošia Lietuvos mokytojų kvalifikacijos kėlimo programas ir vasaros seminarus bei kursus. Pagal APPLE paruoštą informaciją žiniasklaidai apskaičiuota, kad šiuose kursuose nuo 1991 metų yra dėstę apie 470 kruopščiai atrinktų paskaitininkų iš JAV, o kursuose dalyvavo daugiau kaip trečdalis visų Lietuvos mokytojų. Tai labai didelė dovana Lietuvai ir visiems Lietuvos mokytojams, kurie, lankydami kursus, gali susipažinti su Vakarų pedagogika bei metodika.

Dešimtosios APPLE vasaros Lietuvoje paminėjimo šventė prasidėjo liepos 9 d. Mokytojų profesinės raidos centre, Vilniuje šv. Mišiomis, kurias aukojo kun. Antanas Saulaitis, S.J. Koncertavo Vilniaus Mykolo Biržiškos gimnazijos moksleivių pučiamųjų orkestras. 2:30 val. p.p. prasidėjo APPLE dešimtmečio iškilmės Aktų salėje ir kiemelyje. Buvo parodytas Romo Sakadolskio sudarytas žavus APPLE dešimties metų veiklos skaidrių ir garso

montažas. Toliau sekė Lietuvos švietimo ir mokslo ministro Kornelijaus Platelio, viceministrės ir ilgametės APPLE bendrijos pirmininkės Vaivos Vėbrautės, viceministrės Gražinos Paliokienės, Mokytojų profesinės raidos centro direktoriaus Gintauto Rudzinsko, tuometinio Amerikos ambasadoriaus Lietuvai Keith Smith, APPLE bendrijos pirmininkės Emilijos Sakadolskienės ir kitų svečių sveikinimai. Raštu sveikino Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir JAV senatorius bei Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Jesse Helmes.

Buvo sodinamas APPLE sodas (dešimt obelaičių) ir vaišinamasi specialiu amerikietiškos gamybos obuoliniu kepsniu. Dalyvius ir svečius linksmo Jorės etnografinis ansamblis. Iškilmėms vadovavo naujoji APPLE bendrijos pirmininkė Gita Kapčinskienė.

Iki šiol APPLE vasaros kursai vyko Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Druskininkuose, Marijampolėje, Mažeikiuose, Molėtuose, Panevėžyje, Šalčininkuose, Šiauliuose, Šilutėje, Ukmergėje, Utenoje, Tauragėje ir kitur. Šių metų – dešimtosios APPLE vasaros – kursų renginiai buvo:

Vilniuje – seminaras "Rizikos vaikai", seminaras "Pedagoginių situacijų tyrimai", kursai pradinių klasių mokytojams ir trys pamokų tvarkaraščio sudarymo seminarai;

Šalčininkuose – mokytojų kvalifikacijos kėlimo kursai;

Kaune, Kaišiadoryse, Skuode, Skaidvilėje, Smalininkuose, Gelgaudiškyje – specialiosios pedagogikos

renginiai;

Giruliuose – specialiosios pedagogikos stovykla;

Anykščiuose, Joniškėje, Marijampolėje, Mažeikiuose, Naujojoje Akmenėje, Varėnoje ir Visagine – regioniniai seminarai.

Pereitais metais, atsižvelgiant į naujus Lietuvos mokytojų poreikius, buvo paruošti du naujos krypties seminarai. Vienas iš jų – "Pedagoginių situacijų tyrimai". Šio seminario tikslas – padėti Lietuvos mokytojams geriau suvokti savo mokinių poreikius ir problemas, atliekant klasėje specialius tyrimus. Pernai pradėti tyrimai buvo išsamiai aptarti ir išnagrinėti, dalyvaujant mokytojų komandoms ir aukštųjų mokyklų doktorantams. Ateityje planuojama išleisti šia tema knygą, kuri padėtų Lietuvos mokytojams naudotis JAV ir Vakarų Europoje plačiai taikomais tyrimų metodais.

Seminaro "Rizikos vaikai", vykusio liepos 9-14 d. Vilniuje, dalyviai galėjo išnagrinėti tokias temas, kaip požiūris į paramą vaikui ir jo šeimai; šeimos, mokyklos ir visuomenės bendravimas; tėvų mokymas; sėkmės mokykloje tikimybės nustatymas; protinių sutrikimų aptazinimas ir gydymas; savizudybių prevencijos programos mokyklose; alkoholizmo ir narkomanijos šaknys ir pan.

Liepos 10-11 d. vyko Kauno apskrities specialiųjų mokyklų mokytojų ir tėvų draugijos renginiai: APPLE – 2000: "Normalizacija ir integracija: iš kur ateini ir kur eini?" Programoje buvo du bendrieji posėdžiai, o po to vyko darbas atskirose grupėse. Paskaitas skaitė 20 lektorių iš Lietuvos, 11 iš JAV ir

R A K T A S

Daiva Jaudegytė

Kažkada liepsnojęs laužas jau baigia užgesti. Ieškau pagalių, trokšdama vėl išvysti pašėlusį ugnies šokį. Šokio įkarštyje jo liežuviai siekia pačias sielos gelmes. Netikėtai randu keistą, mažą raktelį. Kam jis skirtas? Gal juo galėsiu savo esybės, savo egzistencinės šventovės paslaptinas duris atrakinti?

Atveriu jas ir mane apgaubia nemirtingo slėnio dvasia: jaučiu magiškų virpesius, matau pražydusias meilės gėles ir nutiestus iš širdies į širdį grožio tiltus. Aplinkui skamba nepakartojamai nuostabi laimės varpų melodija. Prie pat horizonto banguoja gyvenimo jūra. Ja plaukia mano sielos valtėlė. Staiga žemėn pradeda kristi skausmo strėlės, sukeldamos jausmų audrą. Ne viena milžiniška banga bando nusitempti valtėlę bedugnėn.

Pagaliau ilgai šėlusi audra nurimsta, lyg burtininkui mostelėjus stebuklinga lazdele. Nejaugi viskas sudužo?! Taip, viskas subyrėjo į šipulius. Tik keistasis raktelis nenuskendo. Jis plaukia vėl nurimusi vandens paviršiumi, lyg rūko patalais. Tai – mano sielos valtėlės irklai!

po vieną – iš Lenkijos bei Olandijos. Konferencija buvo skirta APPLE specialiosios pedagogikos temų Lietuvoje dešimtmečiui. Ją sudarė ir koordinavo dr. doc. Algirdas Grigonis.

Šalia kitų regioninių seminarų, kurie šią vasarą buvo suruošti 16-oje Lietuvos vietovių, devyni APPLE mokytojai jau antrą kartą vedė parodomąsias klases "Vilties" (sutrikusio intelekto žmonių bendrijos) poilsio ir socialinės reabilitacijos stovykloje Giruliuose. Čia dalyvavo mokytojai, dirbantys bendrojo lavinimo ir specialaus ugdymo įstaigose. Lietuvos mokytojai turėjo išskirtinę progą

ne tik įgyti teorinių ir specialiosios metodikos žinių, bet ir akivaizdžiai stebėti jų praktinį pritaikymą.

Šiais suaktyviniais metais APPLE vasaros kursuose dėstė 55 mokytojai iš JAV (16 iš jų – pirmą kartą). 12 asmenų talkino administraciniame darbe. 20 dėstytojų turėjo daktaro laipsnį, 32 asmenys – lietuviškas šaknis ir 23 mokėjo kalbėti lietuviškai.

APPLE darbas Lietuvoje dar nesibaigia. Iš tikro, susidomėjimas vasaros kursais ne mažėja, bet auga. Ačiū visiems, kurie šį tikrai reikšmingą Lietuvos ateičiai darbą skatinate ir remiate.

MŪSŲ SVEČIAI

Vytauto Didžiojo universiteto auklėtiniai – fotomenininkas Mindaugas ir sociologė Kristina Kavaliauskai aplankė pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos ir jo žmonos amžinojo poilsio vietą Visų Sielų kapinių mauzoliejuje.

Jono Jasačio nuotr.

Vasaros kursai Naujojoje Akmenėje. Viena iš trijų mokytojų grupių su ikimokyklinio amžiaus specialiųjų poreikių vaikų specialiste - kursų dėstytoja Ritonė Rudaitienė (pirmoje eilėje – trečia iš dešinės)

PER KINIJĄ – Į TIBETO AUKŠTYBES

Aleksas Vitkus

Jau kuris laikas, kai komunistinė Kinija po truputį taikingai atgavo savo kadaise prarastas žemes: *Hong Kong* ir jo apylinkes – 1997, *Macao* sritį – 1999 metais. Tačiau pastaruoju laiku Kinijos laikysena gerokai sugriežtėjo. Jos valdovai pakartotinai ir vis kiekiau grasina *Taivanui* (buvusiai jos provincijai) net kariniais veiksmais, jei *Taivanas* nesės prie derybų stalo dėl nuo "tėvynės" atskilusios provincijos grįžimo į jos globą. Kinijos kariauna pagrasiu "savo" atsiimti, net jei reiktų ir "kruvinų kovų"! Kol kas ir JAV vyriausybė, atrodo, nenori Kinijos supykdyti ir atviro pasisakymo vengia. Pentagonas, priešingai, – siūlo skubiai parduoti *Taivanui* daugiau raketų ir kitų karinių apsigynimo reikmenų. Šiurpu... Nenoromis prisimename ilgametę Rusijos pažiūrą į Lietuvą.

Ak, ta Kinija! Ir kokia ji taikinga atrodė, kai praėjusių metų rudenį mums teko ten praleisti tris savaites. Savo nuomonę apie Kinijos politiką ir jos problemas trumpai aprašiau dviejuose "Dirvos" laidose, o kelionės asmeninius išpučius prižadėjau pateikti kitame straipsnyje.

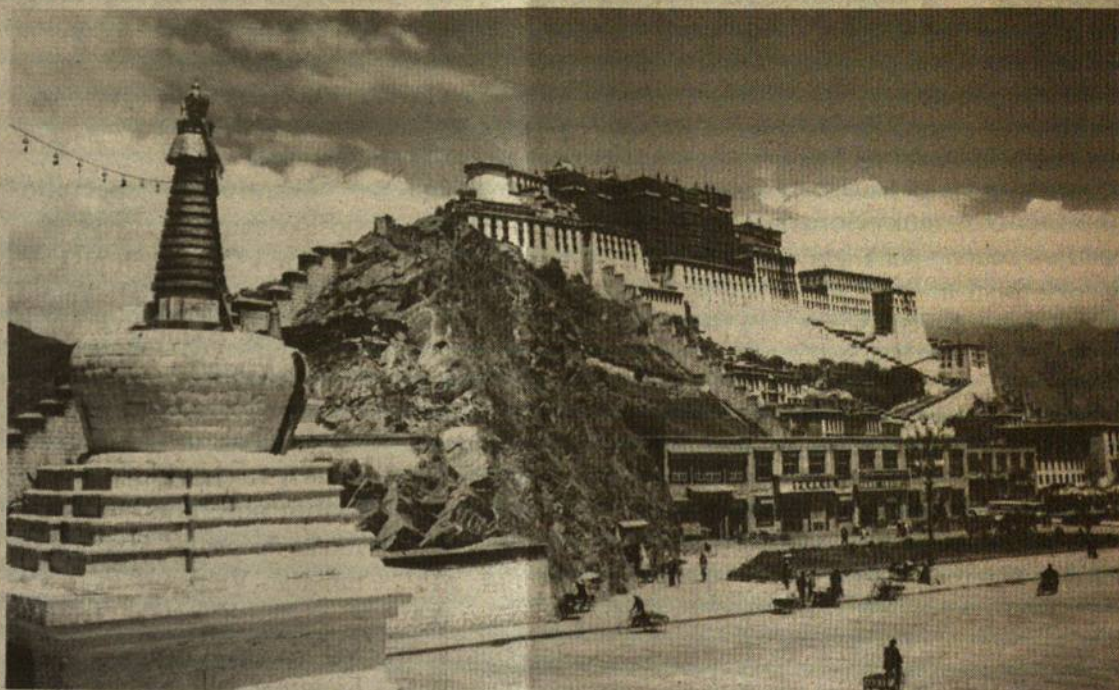
...Ruošėmės rudens atostogoms, tik dar nebuvom nutarę, kur jas praleisime. 1999 metais "El Nino" nebuvo, tai kas kalta, kad tas oras Čikagoje buvo toks nevykęs? Tai per karštą, tai per šlapia – vis negali džiaugtis gamta lauke. Pagaliau sugalvojom: o kodėl nenuvažiavus ten, kur lyg tai ir oras geresnis, ir kur mano žmona norėjo nukeliauti dar nuo vaikystės metų, vos tik sužinojusi to krašto pavadinimą. Tai – Tibetas, vadinamas pasaulio stogu, kraštas, esantis vidutiniškai 15,000 pėdų aukščiau jūros lygio, lyg tikrai užburtas ir nepasiekiamas *Shangri-la*, buvusi *Dalai La-*

mos karalystė. Bet dabar ten negali patekti, pirmiau nenu-skridęs į Kiniją, kuri Tibetą pasigrobė beveik prieš 50 metų, panašiai, kaip sovietai buvo pasigrobę Lietuvą. Juk daugelį metų, jei iš viso norėjai pamatyti Vilnių, turėjai pirmiau nuskristi Maskvon. Mes Kinijoje jau esame buvę 1983 metais, todėl tikėjomės daugiau laiko praleisti Tibete. Ką padarysi, pamatysime Tibetą ir šia proga pasižiūrėsime, kaip Kinija per tuos 16 metų pasikeitė...

Paliekame Čikagą rugpjūčio 26 d. ir po trumpo sustojimo *Vancouver*, jau sekančią dieną atsirandame Kinijos sostinėje – *Beijing*. Mūsų gidė *Helen*, kuri lydės per visą kelionę, sutinka, vos išlipus iš lėktuvo, ir nuveža į viešbutį trumpai atsigauti. Sakau, *Helen*, nors ji – tikra Kinijos žemės dukra. Jos tikrasis vardas – *Yang Chen*, bet ji, kaip ir visi kiti sutikti gida ir vairuotojai, naudoja užsieniečiams turistams lengviau ištariamus angliškus vardus. Todėl, kad ir kaip būtų keista, per kelias dienas sutikome daug kiniečių, pasivadinusių *Jack*, *Bill*, *Sue*, *Rachel* ir pan..

Sustojome prabangiam "Beijing" viešbutyje, pačiame daugiamilijoninio miesto centre, visai netoli nuo garsiosios *Tiananmen* aikštės. Didelis kambarys, televizorius, minibaras ir visokie kiti patogumai. Vėliau patyrėme, kad visi mūsų viešbučiai buvo panašaus stiliaus ir turintys tuos pačius patogumus. Nustebome, kai kitą dieną nusileidę žemyn pusryčių, buvome sutikti pianistės, skambinančios įvairius Vakarų muzikos dalykėlius. Pusryčiams ir maistas būdavo vakarietiško stiliaus, o pietums ir vakarienei, beveik be išimčių, mus stebino įvairių Kinijos provincijų patiekalai.

Jau sekantį rytą pradėjo

Dalai Lamos rūmai. Juos pamatyti – daugelio turistų svajonė.

me rimtai žvalgytis po miestą. Pirmiausia apžiūrėjome didžiulį "Uždraustąjį miestą", kur daugybę metų gyvendavo Kinijos imperatoriai ir kur paprastam mirtingajam buvo uždrausta įžengti. Vaikščiojome ir stebėjomės buvusią, bet jau tik istorine telikusia prabanga. Apžiūrėjome nepaprastai išpuodingą 9,000 kambarių labirintą, pilną įvairiai supainiotų senoviškų rūmų, kiemų, gyvenamųjų patalpų, įstaigų ir prekybos namų. Iš čia, nuo *Slibino* sosto, net 24 Kinijos imperatoriai su absoliučiu autoritetu valdė savo gausią tautą. Uždraustasis miestas taip ir vadinosi, nes į jį įžengti galėjo tik pats imperatorius ir jo dvariškiai.

Nužingsniavome ir į *Tiananmen* aikštę, didžiausią pasaulyje. Ten mintyse su liūdesiu prisiminėme tragiškas studentų ir kitų kiniečių žudynes, prieš dešimt metų įvykdytas Kinijos komunistų valdžios, tuo dar kartą parodžiusios pasauliui, kad jai dar toli iki žmogaus teisių gerbimo ir tikros demokratijos. Žvalgydamiesi ieškojome kokių nors to baisaus įvykio ženklų, bet matėme tik minias taikiai bevaikštinėjančių

žmonių, šeimų su nerūpestingai po šią aikštę lakstančiais vaikais. Norėjosi tikėti, kad per tuos dešimt metų gal jau daug kas ir pasikeitė.

Tiesą pasakius, dar prieš pradedant kelionę, ir mes patys kartais pagalvodavome, kaip mus, amerikiečius, Kinijoje priims, ypač prisimenant tas nesenias vykusias itūzusias demonstracijas tuoj po to nelemto amerikiečių, nors vykdyto NATO vardu, Kinijos ambasados rūmų *Belgrade* bombardavimo. Laimei, per visą kelionę neteko pastebėti nė mažiausio neapykantos amerikiečiams ženklo. Priešingai.

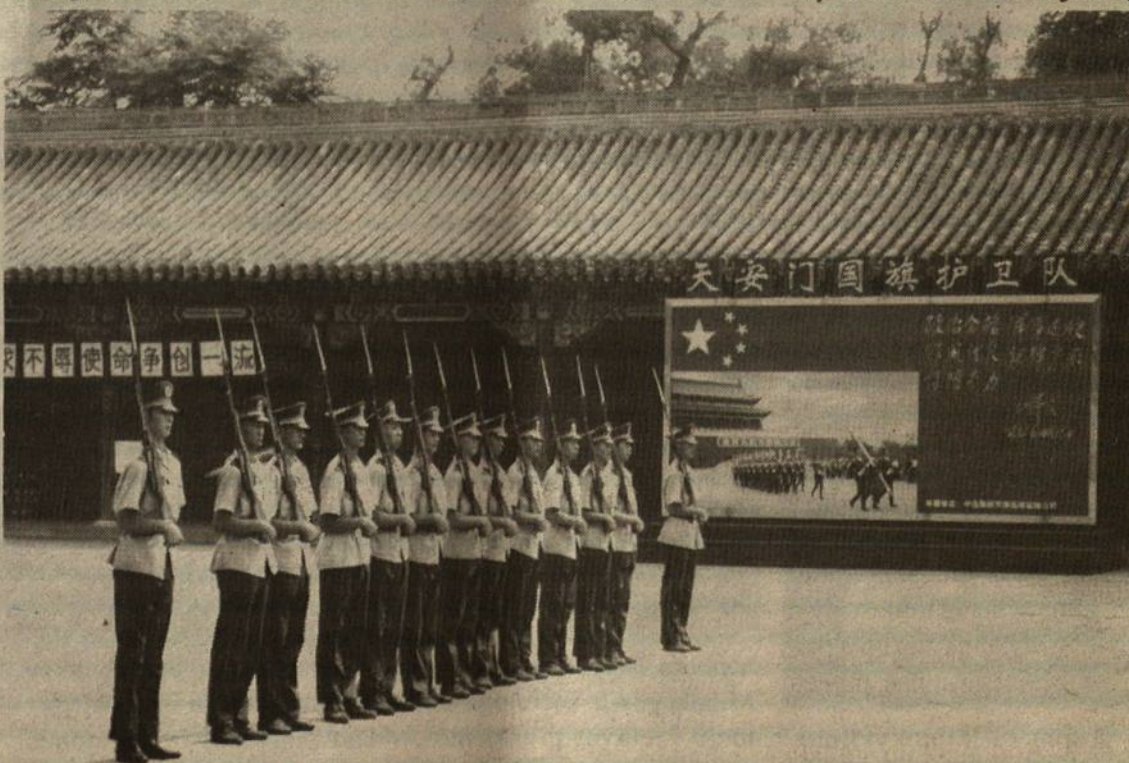
Tuo metu Kinija beveik su įniršiu ruošėsi švęsti Kinijos Liaudies Respublikos 50-mečio sukaktį. Mums būnant *Beijing'e*, vieną vakarą turėjo įvykti pagrindinė šios šventės parodo repeticija. Iš pradžių mums atrodė net juokinga, kai pamatėme, kad kiniečių valdžia į tą repeticiją žiūrėjo taip rimtai. Pirmiausia mums liepė pasišalinti nuo gatvės, kurioje stovėjo viešbutis, ir kur turėjo pražygiuoti parade dalyvausiantys daliniai. Po minutės mus ištumė į viešbučio vestibulį. Nustojome šypsotis, kai rūsūs policininkai ir tuo nepasitenkino, bet griežtai įsakė pasitraukti kuo toliau nuo durų. Vis tiek, norėdami matyti parodą, nenusileidome. Grįžome į savo kambarius, susitarę susirinkti ten, kur pro langus atsiveria

gatvės vaizdas. Bet paaiškėjo, kad visi mums paskirti kambariai, be išimties, buvo kitoje viešbučio pusėje! Atrodo, kad tai buvo padaryta tyčia, ir nieko negalėjome pamatyti. Kartu ir niekaip negalėjome suprasti tokio slap-tumo priežasties.

Ant svarbiausio *Tiananmen* aikštės pastato, virš Dangiškos ramybės vartų, puikavosi didžiulis Mao paveikslas. Atrodė, kad pats *Mao Zedong*, nors ir miręs 1976 metais, vis dar iš aukšto stebi žemai, po jo kojomis skubančias kiniečių minias.

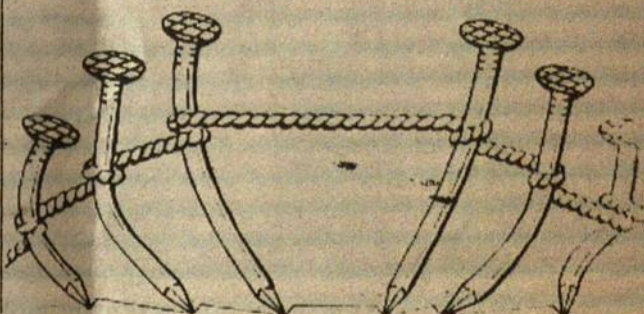
Pats didysis *Beijing* yra pilnas įvairiausių senų paminklų, muziejų, vartų, tiltų ir galerijų. Deja, laikas leido pamatyti tik mažą jų dalį. Tačiau mums pavyko išsiskverbti toli nuo visų išpuodingų didelių aikščių ir paminklų, į paprasto vidutinio kiniečio kuklų pasaulį. Vaikščiojome po kasdieninį jų gyvenimą išryškinantį gyvenamąjį rajoną, stebėjome eilinius žmones, ir, su gidės pagalba, bandėme susikalbėti. Čia virė kasdieninis gyvenimas ir atrodė, kad artėjančios "didžiosios Spalio revoliucijos šventės" lyg ir nebūtų. Vaikai žaidė gatvėse, prekybininkai siūlė prekes, o pro pradaras duris galėjome užuosti kepamą maistą. Stebėjomės vietinių paslaugumu, maloniomis šypsenuomis ir nenuslepiama, sakyčiau, ilgesinga nuostaba.

(Tęsinys – kitame numeryje)

Kinijos valdžia ruošiasi švęsti savo viešpatavimo 50-metį. Autoriaus nuotraukos

VINIASKLAIDA

...IR LAIMEK

Išėivija – Lietuvai

PARAMA AUKSUČIŲ PROJEKTUI

Vytautas J. Šliūpas, P.E.

Lietuviškos spaudos dėka visuomenė per keletą metų buvo supažindinta su Aukščiuose (tarp Kuršėnų ir Gruzėdžių) steigiamo parodomio, pelno nesiekiančio ūkio ir miškų ekologinio tvarkymo centro tikslais. Per įvairius aprašymus, nuotraukas, atpasakotus pokalbius su amerikiečiais mokslininkais, savanoriškai talkinančiais, steigiant Centrą, visuomenė išsąmonino šio projekto svarbą Lietuvos mažžemių ūkininkų gerbūvio kėlimui. Daugelis asmenų, tiek lietuvių, tiek ir amerikiečių, sumanymą labai dosniai, net pakartotinai, rėmė pinigėmis aukomis. Visiems geradariams – nuoširdus ačiū.

Dabar pranešame malonią naujieną apie pirmąją labai stambią paramą, kurią

Aukščių projektas gaus šį rudenį. Kalifornijoje gyvenantis vokiečių kilmės ūkininkas, sulaukęs pensininko amžiaus, likviduoja 380 akrų dydžio, pelningai vestą ūkį, kuriame augino kviečius, kukurūzus, sėmeninius linus, pomidorus ir įvairias daržoves. Dėka jo pažinties su Kalifornijos universiteto talkininku *Lawrence Clement*, šis ūkininkas sutiko po rudeninio derliaus nuėmimo visus ūkio padargus paaukoti Aukščių projektui. Į šią dovaną įeina:

25 stambūs padargai bei žemės ūkio mašinos: traktoriai, kombainai, sėjamosios, traktoriniai plūgai, akėčios, purkštuvai ir pan.;

daugiau kaip 50 smulkesnių ūkio įrankių;

8 kilometrų ilgio drėkini-

mo vamzdynas su siurbliais. Tai didelė dovana, kurios vertė – apie pusę milijono dolerių (rinkos kainomis).

Ūkio padargai ir jų dalys bus pervežtos trijuose 40 pėdų ilgio talpintuvuose. Tai kainuos daugiau kaip 30 tūkst. dolerių. Talpintuvai pasiliks Aukščiuose ir bus vartojami kaip sandėliai. Tikimės, kad lietuviškieji fondai ir visuomenė parems šį reikalingą dosnėmis aukomis, kurias galima nurašyti nuo valdžios mokesčių.

Prašome remti pelno nesiekiančią labdaros organizaciją – The Aukščiai Foundation, 2907 Frontera Way, Burlingame, CA 94010. Daugiau apie tai sužinosite elektroninėje svetainėje (website): <http://home.earthlink.net/~sliupasvyt/auksuciai.htm>

Jaunavedžiai – Aukščių projekto ūkvedys Reigedas Karosas su žmona Elvina. Abu pusantrų metų dirbo didžiuliam Amerikos ūkyje. Puikiai kalba angliškai. Utena, 2000 m. liepos 8-oji.

Vytauto Šliūpo nuotr.

VAIKUI IŠ MOSĖDŽIO REIKIA PAGALBOS

Aušra Kukelkaitė

Skuodo rajone gyvenantis trejų metų Juozukas nuo gimimo nevaldo apatinio žandikaulio, todėl valgo tik skystą arba sutrintą maistą. Lietuvoje nėra tokios aparatūros, su kuria būtų įmanoma atlikti vaikui reikalingą operaciją, todėl gydytis teks važiuoti į Jungtines Amerikos Valstijas. Birželio mėnesį Klaipėdos miesto vaikų ligoninėje lankėsi profesorius G. Goldberg iš Klyvlendo (*Cleveland, OH*), kuris pažadėjo atlikti šią sudėtingą, 15 tūkst. JAV dolerių kainuojančią operaciją nemokamai. Tačiau gydymas užtruktų apie du mėnesius.

Juozuko tėveliai Loreta ir Arvydas Jonkai augina tris berniukus. Mama prižiūri vaikus. Tėtis dirba sargu ir gauna minimalų mėnesinį atlyginimą. Šeima nepajėgtų nukeliauti į JAV ir ten gyventi du mėnesius, kol užtruks vaiko gydymas. Kelionei reikalingi 8 tūkst. litų jau beveik surinkti, tačiau vis dar

nėra pinigų pragyvenimui Jungtinėse Valstijose. Šeimai padedanti Mosėdžio seniūnė Valė Būdienė sakė jau nusiuntusi laišką į Klyvlendo Lietuvių namus, prašydama dviem mėnesiams apgyvendinti mažąjį Juozuką su mama, tačiau atsakymo dar nesulaukė. Jei nepavyks surasti gyvenamosios vietos ir surinkti tam pakankamai pinigų, vaikas negalės vykti operuotis.

Kaip pasakojo Juozuko tėveliai, namuose jis labai judrus ir šnekus vaikas, nesisukdžia apetitu, nors išsižioti gali tik per piršto plotį. Tačiau jei nebus atlikta reikalinga žandikaulio operacija, pradėjus dygti, o po to ir kristi šoniniams dantukams, gali kilti nemažai rimtų problemų: jie gali sudyti į danteną, suaugti. Išrauti dantukų taip pat neįmanoma, kadangi jų per sukandimą net nesimato.

Juozuko tėveliai kartu su Mosėdžio seniūne labai prašo finansinės paramos, kad galėtų apsigyventi ir važinėti pas gydytojus Amerikoje. Taip pat jie prašo pagalbos tų žmonių, kurie Klyvlende turi pažįstamų lietuvių, galinčių dviem mėnesiams apgyvendinti Juozuką su mama.

Pinigus pervesti galima į specialią sąskaitą: Skuodo rajono Mosėdžio seniūnui, kodas 8866656, sąskaitos nr. 142266, LŽŪB Skuodo skyrius, banko kodas 260101447. Norinčius pasiteirauti, prašome skambinti Mosėdžio seniūnei Valei Būdienei darbo (8-216) 76-259 arba namų telefonais (8-216) 76-142.

Visus, kurie suteiks paramą, seniūnė prašo prisistatyti, kad galėtų jiems atsidėkoti. Jei dėl kokių nors priežasčių kelionė neįvyktų, pinigų žadama būtinai grąžinti.

"Klaipėda", rugpjūčio 8 d.

RENGIAMA NAUJA LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

Lietuvos Respublikos valstybinė įstaiga – Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas – rengia daugiatomę iliustruotą *Visuotinę lietuvių enciklopediją (VLE)*. Joje plačiai aprašoma Lietuva, jos istorija, kultūra, menas, literatūra, gamta. Daug vietos skiriama sovietų okupacijos metais nutylėti ar iškraipyti Lietuvos tikrovei. Enciklope-

dijoje aprašomos JAV, Kanados, Australijos ir Pietų Amerikos lietuvių organizacijos bei draugijos, jų veikla.

Be Lietuvos, aprašomos visos pasaulio valstybės, jų sostinės ir didžiausi miestai, žymiausi architektūros paminklai, dauguma tautų, jų tautiniai drabužiai, dailės kūriniai. Pateikiami straipsniai apie atskiras JAV valstijas, jų

administracinius centrus, architektūros ir gamtos įžymybes. Aprašant pasaulio ilgiausias upes, didžiausius ežerus, aukščiausius kalnus, dykumas ir žemumas, gyvūnus ir augalus, norima parodyti nuostabų mūsų planetos gamtos grožį.

Ketindami kuo gausiau iliustruoti *VLE*, susiduriame su dideliais sunkumais: labai

Šiauliuose – verslo žvalgai iš Kalifornijos

Liepos 2 d. į Šiaulius atvyko Kalifornijos valstijos (JAV) Jolo apygardos atstovų grupė. Jie atstovauja neseniai susikūrusiai Jolo apygardos ir Šiaulių apskrities bendravimo grupei.

Apsilankymo tikslas – susipažinti su Šiaulių apskritimi, padėti versle, pramonėje, prekyboje ir žemės ūkyje, aptarti investicijų, verslo, importo ir eksporto galimybes, bendrų projektų kūrimo ir įgyvendinimo perspektyvas.

Svečius iš Kalifornijos sutiko ir jų viešnagės programą parengė Šiaulių Rotary klubas. Jie lankysis apskrities administracijoje, Šiaulių savivaldybėje, domėsis skyrių darbu, apskrities valdymo struktūra. Numatyti susitikimai universitete, Prekybos, pramonės ir amatų rūmuose,

apsilankymai pas rajono ūkininkus.

Šiaulių Rotary klubo prezidento Jono Adomavičiaus teigimu, iniciatyvą atvykti į Šiaulius ir bendrauti parodė patys amerikiečiai. Į Šiaulius ketino atvykti didelė grupė Jolo apygardos verslo žmonių, besidominčių Lietuva ir turinčių čia verslo, prekybos ir kitų ketinimų. Jie kreipėsi į Šiaulių apskrities vadovybę, tačiau į šiuos pasiūlymus nebuvo atkreipta jokio dėmesio. Tuomet buvo kreiptasi į Rotary klubą, ir pirmasis susitikimas įvyko.

Į Šiaulius atvykę žmonės save vadina žvalgų grupe, nuo kurios priklausys, ar į Šiaulius iš Kalifornijos atvažiuos daugiau verslininkų ar ne, ar užsimegs bendravimas ir koks bus jo turinys.

Iš "Šiaulių krašto"

stinga nuotraukų arba jos mums yra per brangios. Mieli tautiečiai, prašytume paaukoti savo turimų nuotraukų (n spalvotų ir spalvotų) *VLE* aprašomiems užsienio objektams iliustruoti. Šiuo metu mums ypač reikalingos I tomo (straipsniai prasideda A raide), kuri įpusėjome rengti, ir II tomo iliustracijos. Keliaudami po pasaulį, vykdami pas bičiulius, lankydami žymiausias pasaulio vietas, vartydami ankstesnių kelionių albumus, nepamirškite mūsų prašymo paremti naująją enciklopediją, kurios lauks visi

lietuviai.

Laukiame jūsų pagalbos ir būsimame nuoširdžiai dėkingi. Prašome kreiptis į: Gražiną Pariokiene, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, L. Asanavičiūtės 23, LT – 2050 Vilnius. 45 85 26 (tel), 45 85 37 (faksas), meli@meli.taide

Gyvenantieji JAV, galite kreiptis į Zigmą Viskantą: P.O. Box 2686, Rolling Hills Est. CA, 90274. Telefonas ir faksas: 310-541-5825. E-mail: ZViskanta@aol.com

Zigmas Viskanta

I amžinybės aruodus

A.†A. ANASTAZIJA SAMUOLYTĖ-MACKUVIENĖ

Šių metų rugpjūčio 14 d. i amžinybės aruodus iškeliavo Anastazija Samuolytė-Mackuvienė, gimusi 1913 m. gruodžio 24 d. Kauno apskrities Dulkių kaime. Ji paliko giliame liūdesyje sūnus – Steponą ir Praną Juodvalkius bei tris vaikaičius: Vinčą, Povilą ir Matą.

Anastazija su savo tėvais pirmą kartą atvyko į Ameriką 1918 metais. Lankiusi *Sowinski* pradžios mokyklą *Cleveland, OH* ji įstojo į *Addison Jr. High*, baigė *East High School*, o 1934 metais su tėvais sugrįžo į Lietuvą, kur tėvas nusipirko ūkį.

Anastazija apsistojo pas savo dėdę Kaune ir pradėjo dirbti Lietuvos banke. 1937 metų sausyje ji ištekojo už Vlodo Juodvalkio. Susilaukė dviejų sūnų – Stepono ir Prano. Antrajam pasauliniam karui prasidėjus ir artėjant Raudonajai Armijai, Vladas pakinkė arkli ir su šeima pabėgo į Vakarus.

Atsidūrus Vokietijoje, Anastazijos vyras buvo paimtas į vokiečių darbo dalinius. Ji ilgai jo laukė, bet nesulaukė. Karui pasibaigus, šeima atsidūrė okupuotos Vokietijos anglų zonoje, *Diepholz'o* mieste, kuriame vėliau buvo įsteigta labai populiari pabėgėlių stovykla. Anastazija joje ėjo vertėjos pareigas tarp lietuvių ir anglų administracijų. Tuo pačiu metu ji stengėsi surasti savo vyrą per Šveicarijos Raudonąjį Kryžį. Deja, jo nerado. Jokios žinios negauta iki šios dienos.

Aurelija M. Balašaitienė

Kai 1949 metais buvo parengti dokumentai imigracijai į Ameriką, Anastazija ir jos sūneliai turėjo apsigyventi Čikagoje, bet vienam sūneliui sunkiai susirgus tymais, ji liko *Cleveland, OH* ir buvo priversta ieškotis darbo. Iš pradžių dirbo fabrike, kurioje teko pakuoti megztinius, bet netrukus gavo darbą pagal savo profesiją – bankinę tarnybą. Anastazija pradėjo tarnauti *Central National Bank* kaip teisinė sekretorė ir stenografistė. 1955 metais ji atidarė savo labai populiarią ir sėkmingai veikusią siuntinių į Lietuvą persiuntimo firmą "*Globe Parcel Service*".

Būdama labai patriotiškai nusiteikusi, ji padėjo daug pastangų, kad būtų įsteigta li-

tuanistinė mokykla. Siekdamas šio tikslo, ji kelis kartus lankėsi pas arkivyskupą su prašymu gauti leidimą Šv. Jurgio parapijoje įsteigti šeštadieninę lituanistinę mokyklą. Tai jai pavyko 1950 m.

Ilgus metus negavusi jokios žinios apie savo vyrą, ji 1971 metais ištekojo už VD universiteto profesoriaus Felikso Mackaus, baigusio Sorbonnos universitetą Paryžiuje. Deja, Anastaziją ir vėl ištiko tragedija, kai Feliksas 1978 metais nuvyko į vidurį miesto atsiimti nuomos mokesčio iš savo nuomininkų. Ten jis buvo apiplėštas, pašautas ir mirė *Mt. Sinai* ligoninėje.

Nežiūrint visų gyvenimo tragedijų, Anastazija aktyviai dalyvavo lietuvių visuomeninėje veikloje, priklausė Tautinei sąjungai, ėjo įvairias pareigas jos valdyboje, taip pat priklausė Amerikos Lietuvių Tarybai, Baltijiečių komitetui, buvo "Vilties" draugijos narė ir sekretorė, labai aktyviai kovojo dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Ji labai rūpinosi savo sūnumis, išleido juos į aukštuosius mokslus. Abu sūnūs yra paty-

A. a. Anastazija Samuolytė-Mackuvienė (1913 – 2000)

rę profesionalai.

Anastazija taip pat buvo linkusi į rašymą. Jos straipsniai kartais pasirodydavo "Dirvoje", o 1955 metų *Cleveland Western Reserve* universiteto Rašytojų klubo metraštyje ji yra įrašyta kaip šio klubo administracijos sekretorė. Tai darbšti, gyvenimo tragedijų nepalaužta

moteris, padariusi vertingą įnašą į lietuviškosios išeivijos gyvenimą.

Anastazija Mackuvienė palaidota Visų Sielų kapinėse rugpjūčio 16 d. Velionę gerai pažinojusi šio nekrologo autorė jos sūnums ir vaikams reiškia gilią užuojautą. Tebūnie jai lengva Amerikos žemelė!

Laiškai "Dirvai"

KĄ AŠ PATYRIAU LIETUVOJE?

Atsitiko taip, kad šiemet liepos 22 d. iš Latvijos grįžau į Lietuvą pajūrio keliu, vedančiu iš Liepojos į Palangą. Priartėję prie muitinės, radome ilgą eilę automašinų. Visi keleiviai atrodė gražiai ir šventiškai. Užkalbinti visi kalbėjo angliškai. Jie važiuavo iš Liepojos į Lietuvą pasimėgauti, nes Latvijos pusėje nieko įvairesnio savaitgaliais nėra, o Palangoje yra. Turizmo kalba, jie važiuavo į Lietuvą išleisti pinigų, t.y. praturtinti mūsų šalį. Tokius žmo-

nes kiekviena valstybė su džiaugsmu priima, maloniai aptarnauja, kad jie būtų laimingi ir vėl sugrįžtų pinigų palikti.

Taip turistus priima visur, tik ne Lietuvoje. Kai į Ameriką įvažiuojame, muitinėje užtrunkame tik vieną minutę, o Lietuvos muitinė mus išlaikė eilėje lygiai keturias valandas – nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Kai pagaliau priartėjome prie Lietuvos

muitininkų, išlipau iš mašinos, priėjau prie dviejų uniformotų vyrų, pasisakiau iš kur esu ir paklausiau, kodėl jie taip blogai traktuoja savo svečius latvius. Paaiškino, kad jų įstatymas reikalauja kiekvieno paso duomenis įvesti į kompiuterį. Jei to nereikėtų, vienai mašinai praleisti užtektų poros minučių. Nepaklausiau, kodėl jie negali padaryti kiekvieno paso fotokopijos ir "badyti" tą kompiuterį laisvesniu laiku, nekankindami žmonių eilėse.

Ir kam iš viso jiems reikia tuos pasus kopijuoti, jeigu nei Amerikai, nei Kanadai

ar kitų kultūrinių šalių valdžioms to nereikia? Matyt, kad Lietuvoje toks įstatymas veikia jau daug metų, jei jos pusėje net restoranas pastatytas toms eilėms maitinti.

Kaip reikia suprasti tokius bjaurius Lietuvos muitinės įstatymus? Kodėl jie nepasimoko iš kitų šalių? Tokie mankurtai jau 10 metų valdo Lietuvą ir dar nieko neišmoko. Taip buvo prie Sąjūdžio, prie eldėdėpistų ir tebėra prie konservatorių. Pažangos valdyme nėra jokios. Lansbergis bijojo mokytis, net mūsų pilietybę atėmė, kad tik nesugrįžtume ir "jų

vieta" neužimtume. Estija iš karto pasikvietė savo išeivius, todėl pas juos yra "tvarka, kaip bažnyčioje". Jie tinka į Europos Sąjungą ir visur, o Lietuva – niekur. Eldėdėpistai išvogė visus bankus, "prichvatizavo" visus ekonomikos objektus, o konservatoriai pribagė likusius ir taip bjauriai valdė, kad net savo šešėlio bijosi, nes rinkimai – jau čia pat.

Vladas Jokubauskas
Hamilton, Ont., Canada

PATIKSLINIMAS

Montuojant mūsų savaitraščio 30-oje laidoje patalpintą straipsnį "Telkiasi tautinės ideologijos šalininkai", per neapsižiūrėjimą nurodytas jo autorius – nuolatinis "Dirvos" bendradarbis, Kovo 11-osios Akto signataras, technikos mokslų daktaras Leonas Milčius.

Be to, šiame straipsnyje, (pirmojo puslapio antroje skiltyje) neteisingai nurodytas "Jaunosios Lietuvos", naujųjų tautininkų ir politinių kalinių sąskaitos "Snoro" banke sąskaitos numeris. Turi būti: "valiutinė sąskaita, Nr. 248050335." Atsiprašome autoriaus ir skaitytojų.

Redaktorius

ŠVENČIŲ AIDAI

"Gijos" gegužinės loterijoje stambiausias laimėjimas buvo 150 dol. taupymo sertifikatas, kurį padovanojo Lietuvių kredito kooperatyvas "Taupa". Laimingasis bilietas atiteko Algiui Maščinskui. Laimėjimą įteikia "Taupos" atstovė Ingrida Janušauskaitė (dešinėje) ir Onutė Pučkoriūtė-Zalensienė.

Lino Johansono nuotr.

"DIRVAI" AUKOJO

Lietuvos Vyčiai..... 100
A.Marchertas, D. Grove., IL 25
M.Motiejūnas, Euclid, OH 25
S.I.Delvigs, Fairv. Park, OH 20
S.Skirmantas, St.Monica, CA 20
V.Valys, Detroit, MI..... 20
K.Biskis, Downers Grove, IL 15
L.Čieška, Madison, OH..... 15
S.Dubauskas, Clrmdn. HI,IL 15
V.Džigas, Omaha, NE..... 15
K.Mykolaitis, Brighton, MI 15
V.Ripskis, Evergreen P., IL 15
K.Šimulis, Oak Lawn, IL.... 15
A.Skridulis, Daytona B., FL 15
V.Vaikutis, Stanford, CT..... 15
W.A.Žiedonis, Wlby., OH... 15

T.Degutienė, Richmond, OH 10
L. ir R.Dubray, Portage, MI 10
D.Januta, Berkeley, CA..... 10
L.Karpavičius, Miami B., FL 10
F.Kenneth Jr., Warren, OH.....10
J.Kojelis, St. Monica, CA.... 10
V.Lapaitienė, Canada..... 10
I.Petokas, Newport Bt., CA 10
V.Motiejūnas, Euclid, OH 10
V.Audėnas, Union, NJ..... 5
J.Bironas, Livonia, MI..... 5
P.Jančauskas, St.Pete., FL 5
V.Židžiūnas, Centerville, MA 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• RUGSĖJO 10 d., 11:30 v. r. – Tautinių šokių šventės dalyvių ir jų vadovų pagerbimo vaisės Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rengia LB apylinkės valdyba.

• RUGSĖJO 15 d., 7 v.v. – "Trijų tigriukų" koncertas. Vaikų trio iš Vilniaus "Ažuoliuko" choro – Dievo Motinos parapijos salėje. Jaunuosius dainininkus pakvietė JAV LB Kultūros taryba. Koncertą rengia "Gija".

• RUGSĖJO 16 d., 9 v.r. – Mokslo metų pradžia Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje. Mokinių registracija – Dievo Motinos parapijos svetainėje. Vaikučiai, kuriems iki rugsėjo 30 d. sukan-ka 5 metai, priimami į vaikų darželį. Tėvų susirinkimas prasidės 9:15 v.r.

• RUGSĖJO 24 d., 11:00 v.r. – BALF'o skyriaus tradiciniai pietūs Dievo Motinos parapijos svetainėje, tuoj

po 10 val. Mišių. Vyks meno kūrinų loterija.

• SPALIO 7-8 dienomis – Lietuvių dienos – Spaudos šventė. "Dirvos" 85-mečio jubiliejus. Šeštadienį, 6:30 v. v. Lietuvių Namuose – Spaudos balius. Sekmadienį, 9:45 v. r. – vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo; 10 v. r. – Mišios Dievo Motinos bažnyčioje; 12:00 v. r. – akademi-ja ir lietuviškosios spau- dos, išleistos Cleveland, OH, apžvalginė paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos didžiojoje salėje. Rengia LB apylinkės valdyba ir "Vilties" draugija.

• SPALIO 21-22 dienomis – Ateitininkų Šeimos šventė. Rengia "Ateities" klubas.

• LAPKRIČIO 11-12 d.d. – M.K. Čiurlionio 125-ųjų metinių šventė. Lapkričio 12 d., 3:00 v.p.p. – koncertas Se- verance Hall salėje.

• LAPKRIČIO 12 d., nuo

11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• GRUODŽIO 2 d., šeštadienį kun. Kęstutis Kėvalas Dievo Motinos parapijoje praves Susikaupimo dieną (rekolekcijas). Rengia "Ateities" klubas.

• GRUODŽIO 16-17 d. – Šv. Jurgio parapijos kalėdi- nių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

KVIETIMAS

Š.m. rugsėjo 10 d.
11:30 v. r.

Dievo Motinos
parapijos svetainėje
– Tautinių šokių
šventės dalyvių
ir jų vadovų
pagerbimo vaisės.

Rengia LB Cleveland
apylinkės valdyba

PAGERBTI ILGAMEČIAI DARBUOTOJAI

Šių metų liepos 25 d. pa- gerbti ilgamečiai mūsų mies- to darbuotojai, išdirbę 25, 30, 35, 40 metų. Tarp jų buvo ir du lietuviai, darbui jau ati- davę po ketvirtį šimtmečio. Tai Romas Pliodžinskas ir Antanas Motkus. Pasižy- mėjimo ženklelius jiems įtei- kė meras Michael R. White.

SIŪLO APSIGYVENTI

Ieškau pensijinio am- žiaus moters arba dviejų asmenų šeimos. Jie galė- tų naudotis dviem miega- maisiais kambariais ir virtuve, nemokėdami nuomos mokesčio, bet turėtų prižiūrėti ir valyti namą.

Kreipkitės telefonu:
(440) 338-8237

• DIRVA • 2000 m. rugsėjo 5 d. • 11 psl.

MOKSLO METŲ PRADŽIA

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla

pradeda naujuosius mokslo metus
rugsėjo 16 d., šeštadienį, 9 val. ryto.

Mokinių registracija – Dievo Motinos svetainėje.

Vaikučiai, kuriems iki š.m. rugsėjo 30 d. sukan-ka 5 metai, bus priimami į vaikų darželį.

Tėvų susirinkimas prasidės 9:15 v.r. Jame dalyvaus ir tėvų komiteto nariai bei mokytojai.

Dalyvauti susirinkime privalo bent vienas iš mokinių tėvų – tėtis arba mama.

Pamokos lituanistinėje mokykloje
vyks nuo 9:00 v.r. iki 12:30 v.p.p.

Pasižymėjimo ženklelį iš mero Michael R. White rankų gau- na Romas Pliodžinskas. V. Pliodžinsko nuotr.

Cleveland, OH meras Michael R. White įteikia pasižymėji- mo ženklelį Antanui Motskui. V. Pliodžinsko nuotr.

TRYS TIGRIUKAI

Rugsėjo 15 d. 7 v.v. Die- vo Motinos Nuolatinės Pa- galbos salėje įvyks trijų jaunų talentingų dainininkų iš Lie- tuvos koncertas. Vytas Jurgelevičius, Ramojus Mo- tuzas ir Aurimas Syrusas mo- kosi Salomėjos Nėries gim- nazijoje Vilniuje ir dainuoja "Ažuoliuko" chore. Aurimas ir Ramojus laimėjo konkursą dalyvauti Vilniaus operos ir baleto teatro vaikų spektak- lyje.

Atlikėjų mokytoja Eleo- nora Rakauskienė turi fantas- tiškų kūrybinių sumanymų. "Dainų dainelės" konkursuo- se jos paruošti vaikai laimė-

davo lauretų vardus. Nuo pat pirmojo "Trijų tigriukų" kon- certo juos lydėjo nepaprastas pasisekimas ir įvairūs pasiū- lymai koncertuoti.

Tris tigriukus į Ameriką pakvietė JAV LB Kultūros taryba. Koncertą mūsų telki- nyje rengia "Gija". Kviečiam- me suaugusius ir vaikus ne- praleisti puikios progos pasi- klausyti įdomaus ir plataus repertuaro koncertą. Turėsite galimybę ne tik išgirsti nuo- stabius jaunųjų atlikėjų bal- sus, bet ir pabendrauti po koncerto.

Ona Pučkoriūtė-Zalensienė
"Gija"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina- ma, telkianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkainuojant namus

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS LIETUVA – 2000

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

DIRVA

AR PAŽISTAME LIETUVI KUNIGĄ?

*Einu štai aš, Jėzau,
prie tavo altoriaus,
Tave visa širdžia
pagarbinti noriu.
Tu žmones mylėjai,
tu ir mane myli,
Girdi mano maldą,
nors paslėptas tyli.
(Giesmė)*

Kunigas Juozas A. Bacevičius gimė Amerikos lietuvių šeimoje 1950 m. balan-

džio 8 d. *Cleveland Heights, Ohio*. Pakrikštytas Šv. Jurgio parapijoje. Pradžios mokyklas lankė *Cleveland* ir *Wickliff*. 1968 metais jis baigė Šv. Juozapo gimnaziją. Tą gimnaziją taip pat lankė vėlesnės kartos lietuvių ateivių vaikai.

Būsimasis kunigas Juozas aukštuosius mokslus pradėjo *Borromeo* seminarijoje (*Wickliffe, Ohio*). Ją baigė 1972 m., įgydamas bakalauro

laipsnį iš istorijos, filosofijos ir teologijos. Toliau teologijos studijas tęsė ir 1976 metais jas baigė Šv. Marijos seminarijoje, *Cleveland, OH*, įgydamas magistro laipsnį (*Master Divinity Degree*). Klinikines pastoralinio lavinimo studijas atliko *Columbus State Hospital*, 1979 metais Romos Šv. Kazimiero kolegijoje jis išklaušė lietuvių kalbos ir kultūrinių studijų kursų programas. 1985 metais Amerikos Katalikų universitete (*Washington, D.C.*) tęsė Kanonų teisės studijas.

1977 m. sausio 15 d. *Cleveland, OH* vyskupijoje buvo iššventintas kunigu. 1977-1979 m. buvo vikaras *St. Jerome* parapijoje, *Cleveland, OH*. 1980 m. trumpai vikaravo *St. Philip & James* parapijoje, *Cleveland, OH*. 1980 m. jis paskirtas vikaru Šv. Jurgio lietuviškoje parapijoje. 1980-1988 metais, kun. Baliui Ivanauskui išėjus į pensiją, administravo Šv. Jurgio parapiją. 1988 m. paskirtas ir tebeina klebono pareigas šioje parapijoje.

Papildomi paskyrimai. 1980-1985 m. – diecezijos vyskupų ceremonijų tvarkytojas. 1983 - 1988 m. *Mt. Sinai* ligoninės kapelionas, 1983 m. paskirtas ir tebeina – *Defender of the Bond* pareigas *Cleveland* tribunole. 1988 m. paskirtas ir tebeina kapeliono pareigas *Cleveland Clinic Foundation*.

Organizacijos. 1981-1990 m. – *St. Clair-Superior Coalition* patarėjas. 1985-1987 m. – *Goodrich Gannett Community Center* patikėtinis.

Profesiniai ryšiai. Nuo 1981 m. – Lietuvių Romos katalikų kunigų vienybės narys. Nuo 1981 m. – Lietuvių katalikų religinės šalpos rėmėjas. Nuo 1983 m. – Ame-

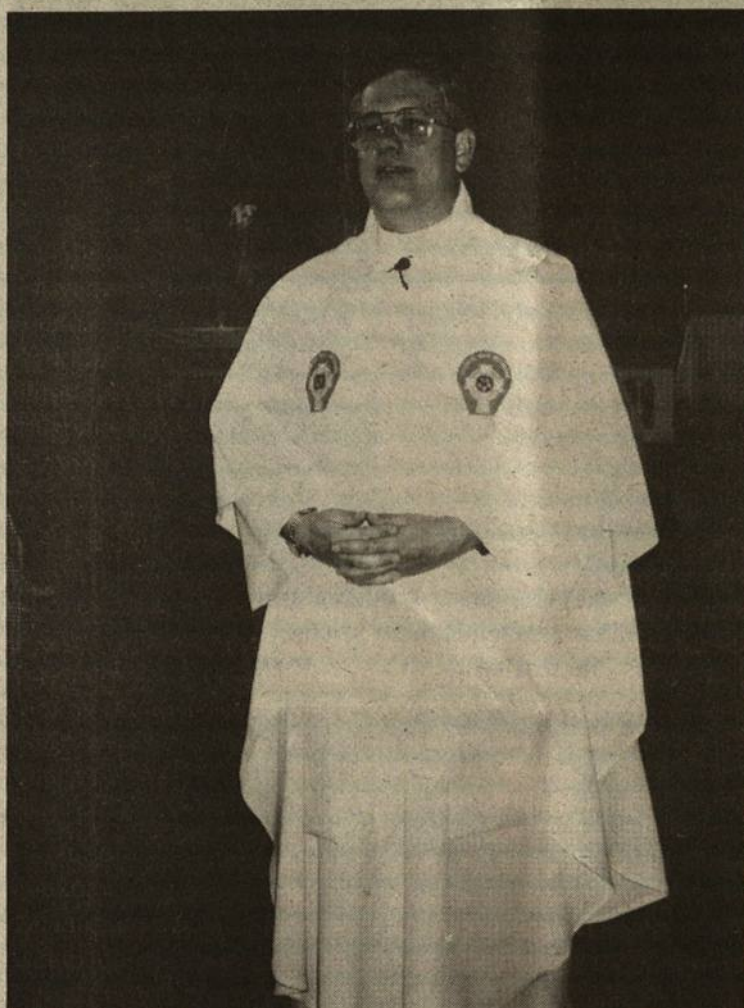
rikos kanonų teisės draugijos (*Canon Law Society of America*) narys.

Isipareigojimai. Kun. Juozas A. Bacevičius, dirbdamas katalikų bažnyčioje, prisideda prie lietuvių išlaidų Šv. Jurgio parapijoje. Jo pastangomis pradėta Parapijos tarybos veikla ir Šalpos centras daug gero teikia ne tik parapijai, bet ir plačiai miesto apylinkėi.

Daugelis mūsų skaitome 85 metus einantį "Dirvos" laikraštį. Jame randame visados spausdinamus kun. Juozo Bacevičiaus pamokslus. Juose išsakomos mintys yra artimos mūsų širdims. Šv. Jur-

gio parapijoje veikia Katalikų karo veteranų postas, kuris kasmet Prisiminimo dieną pagerbia žuvusius ir mirusius posto narius ir lietuvių ramovėnus. Kun. J. Bacevičius yra to posto kapelionas. Jis taip pat ėjo *Ohio* Katalikų karo veteranų s-gos kapeliono pareigas.

106-sius metus gyvuojančios lietuviškos Klyvlendo (*Cleveland*) Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Juozas A. Bacevičius šį pavasarį atšventė 50 metų amžiaus sukaktį. Jo klebonijos durys yra visiems atviros. Galite jį pasiekti Internetu: www.SaintGeorgeParish.org Ger.J.

Šv. Jurgio parapijos (*Cleveland, OH*) klebonas, kun. Juozas A. Bacevičius. Gerardo Juškėno nuotr.

"TRIJŲ TIGRIUKŲ" KONCERTAS

**VYTAUTAS JURGELEVIČIUS,
RAMOJUS MOTUZAS
ir AURIMAS SYRUSAS**

**Rugsėjo 15 d., 7 v.v., penktadienį,
Dievo Motinos parapijos salėje.**

Bilietus – po 10 ir 12 dol. – platiname
sekmadieniais parapijos svetainėje
ir kitomis savaitės dienomis Litmos įstaigoje
– 877 E. 185 St., tel. (216) 481-0011.
Koncertą rengia "GIJA"

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports * visas * prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**

XXXXXXXXXXXX

**KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena tauponoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000